

Somogy Megyei Múzeum
NA 1741-2010
Néprajzi adattár

Somogy Megyei Múzeum
NA 1741-2010
Néprajzi adattár

Gyűjtő: Dr. KNEZLY JUDIT-
L. SZABÓ Tünde

Gyűjtés ideje: 1972.

--	--	--	--

TART. TARTALOMKIVETELV A SZERENYI FALUINIZERKHOZ

66 lap; 44 foto;
47 rajz

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

FOLDRAJZI MŰTÁJ: SZERENYA

SZAKMŰTÁJ: XXXIV

X, 2

Somogy megyei Tanácsai Tervező Vállalat
Egospvár, Rákóczi tér 12/a.
Telefon: 14-120.

Jelölés: 8032/a.

TANULMÁNYTERV
A SZENNAI PALUMZEUMHOZ

HOFFÓ:

"EL KÉNE MÁR PUSZTITANI EZT AZ ÜREG HÁZAT,
NE JÖJJENEK MENJENEK ITT MINDIGI"

/Felmérésünk során mondta az egyik legzubb
Csukly-i ház üreg tulajdonosa./

Somogy megyei Tanácsai Tervező Vállalat
Kaposvár, Rákóczi tér 12/a.
Telefon: 14-120.

2./ Tartalomjegyzék

A SZENNAI FELMÚZSEUM TANULMÁNYTERVEZÉSE

1./ Kulcsotlap.

2./ Tartalomjegyzék.

3./ Tanulmányterv.

a./ Előzmények: jegyzékanyag

b./ A felmúzeum műszaki leírása.

c./ Néprajzi ismertetés a megye népi építészetéről.

d./ A Felmuzeumba javasolt objektumok ismertetése;
rajzanyag és fotóanyag a Felmuzeumba szállítandó
népi emlékekről.

f./ Rajzanyag

É-1. Helyszínrajz 1:2000

É-2. Beépítési terv 1:500

É-3. Somogy megye térképe 1:500000

g./ Volt paplak hasznosítási tervel

Helyszínrajz 1:2000

Alaprajz 1:100

Metszet 1:100

Hozelvezetek 1:100

4./ Költségbecslés a Felmuzeum telepítésével kapcsolatban.

5./ Mellékletek:

a./ telejmechanikai szakvélemény

b./ geodéziai felvétel 1:500

c./ geodéziai területismertetés .

Szegedi Megyei Tanácsai Tervező Vállalat
Kaposvár, Békóczy tér 12/a.
Telefon: 14-129.

Tervező: L. Szabó Tünde
Leíró: Szalai Árpádné

3./ ÉPÍTÉSZETI MÉRZANI LEÍRÁS

A SZEGEDI FALUMŰZEUM TANULMÁNYTERVÉHEZ

3 a./ Előzmények, javaslatok

A falumúzeum telepítésének indoklása:

A szegedi ref. templom helyreállítási tervének készítése során felmerült a templom közvetlen környezetének rendezése. A helyreállítási tervben már javaslatot tettünk a műemlék mellett régi református temetők kopjafáiból egy szabadtéri kiállítás létrehozására.

Ugyanekkor tudomásunkra jutott, hogy a falu kulturális központján áll szétcsúszott állapotban egy PATCA-i és egy SZEGEDI talpasház, melyet a helybeli tanács vásárolt meg és akart a helyszínen felépíteni.

A megye népi műemlékeinek pusztulása az évek során egyre nagyobb méreteket ölt. A házak a megye területén szétcsúszva helyezkednek el, általában faluként 1-2 órás utazásra. De a legtöbb faluban már nyomaték sem található.

A meglévő népi objektumok "in situ" megőrzésére nincs lehetőség. A tulajdonosok újat akarnak építeni, a helyi tanácsok nem rendelkeznek a megfelelő anyagi eszközökkel a műemlékek helyreállításához, illetve folyamatos karbantartáshoz.

Körülbelül 1 év óta vetődött fel a fenti indokok alapján, hogy egy FALUMŰZEUM létesítése megoldaná a problémát.

A SZENNAI ref. templom mellett lévő üres terület, mely kedvező domborzati viszonyokkal rendelkezik, és a község központjában terül el, megfelelő lenne egy FALUMUZEUM létrehozására.

Az út felől patak határolja, a patak melletti vízszintes rést enyhe lejtéssel felfut a templom feletti dombra. A terület részben az egyház tulajdona, jelenleg a kiszájtási terv készítése folyamatban van.

A FALUMUZEUM a ZSELICSÉG népi emlékeiét gyűjtendő ücsze, de ezen kívül javasolunk néhány dél-somogyi és belső-somogyi objektumot is.

A FALUMUZEUMHOZ a Kaposvári Hippel Rócai Múzeumtól kértünk néprajzi szaktanácsadót, akivel közösen állítottuk össze az ide telepítendő objektumok jegyzékét, valamint végigjártuk a helyszínt és minden tulajdonossal felvettük a kapcsolatot. A népi lakóházak közül a RINYAKOVÁCSI PETŐFI SÁNDOR u.2.sz. alatti népi lakóházat a lebontás veszélyének elkerülése a Szennai Tanács megvásárolta eredeti belső berendezésével együtt a FALUMUZEUM számára.

Jelenleg tárgyalunk a Szalacska hegyi borenafalas prűház megvételéről, mely objektum félig ücszedült állapotban van. Faragott gerendával a megye egyedülállóan szép prűháza. A Somogy megyei Természetbarátok Szövetsége vásárolná meg és ajánlaná fel a Falumúzeum számára.

A Falumúzeum tervét egyeztetettük a Em. Micsalóki Albizott-Ággal, az ÖMF-fel és az érdekelt építő-üggyi hatóságokkal, valamint a Múzeummal.

Tapasztalatszerzés céljából felkerestük a jelenlegi építés alatt álló SZOMBATHELYI FALUMUZEUMOT, ahol a tervszóval a helyszínen beszéltük meg a kivitelezési problémákat.

Meglátogattuk a ZALAEGERSZEGI FALUMÚZEUMOT, a BALASSA-
GYÁRSZÉKT, valamint felhasználtuk a műemlékvédelem szak-
mérnöki tagozat decemberi konferenciáján dr. Vargha László
"SZABADTÉRI NÉPRAJZI MÚZEUMOK" címmel elhangzott elő-
adását, melynek során ismertette a jelentős hazai és kül-
földi példákat.

A SZENNAI FALUMÚZEUM tervismertetése párhuzamosan készül
Szenna és mellékfalvai ünnepi rendezési tervével, an-
nak részét képezi.

A terület ismertetése.

A Falumúzeum telepítésére javasolt terület nagysága összesen
2 hold 1191 m². Ezen a területen áll a református
templom, amely festett - faragott belső berendezéssel, ka-
szettás mennyezettel egyedülálló a megyében.

A templom elő épült a volt paplak, mely jelenleg igen rossz
állapotban van. A lelkes Zselickisfaludon lakik.

A ref. templom helyreállítási tervdokumentációjában javas-
latot tettünk a paplak lebontására, hogy a templom főbejáratát
az út felé kiszélesítsük. Részletesen megvizsgálva
a helyzetet, a telepítendő Falumúzeum szempontjából nézve
kedvesebb lenne a lakószék meghagyása. Együttesként ke-
szelve az objektumokat ugyanis a történelmi hárság megőrzését
jelentené, mivel a ref. templom a közvetlen tűzvesztés
után épült, mely szerint csak a telken hátrahagyott kivi-
telben épülhet, az utcavonaltól távol.

A paplak, nedves, penészes padlóburkolatát teljesen lecserél-
ve, valamint az épületet szerkezetiileg felújítva, a szükséges
belső átalakítással használhatóvá lehet tenni.

Haznosításra két alternatívát vizsgáltunk meg:

a./ Megtartva régi funkcióját

paplak céljára történő felhasználás. Ebben az esetben a Falumuzeumban külön tervezendő egy új fogadó-épület.

b./ Fogadóépületként hasznosítva

Egy új paplak építendő egy más területen. De az épület szervesen beilleszkedne környezetébe, külső megjelenésével nem zavarná a népi objektumok alkotott együttét.

A két alternatíva közül a megfelelő kiválasztását gondossági és beépítési indokok támasztják alá.

A "B" alternatíva megoldaná a gondnoki lakás problémáját is, így a Falumuzeum éjjel-nappal őrzött alatt állna. Mára már paplak számára nem túl kedvező egy állandó forgalom és látogatottságú muzeum-terület.

A "B" alternatíva esetén az épületben elhelyezhető egy 2 szobás gondnoki lakás, ehhez kapcsolódna közvetlenül a pince és padlásfeljáró. Elhelyezhető a Falumuzeum közösségi helyiségei, egy belépőjegy vásárlásra, valamint várakozás céljára alkalmas előtér, egy árusító helyiség, ahol a létesítménnyel kapcsolatos fotóanyag és nyomtatványok vásárolhatók, valamint egy női és férfi WC, mosdó-csoport.

Mind ezek az épület külső megjelenésén nem változtatnának, pusztán belső átalakítással megoldhatók. /Lásd a mellékelt rajzanyagot a volt paplak hasznosítására/!

A munkába telepítendő objektumok összegyűjtése és berendezése céljából végigjártuk a megye falvait.

Az alábbi helyiségek népi emlékeit vizsgáltuk meg:

- 1./ Kaposvári járás területén: Szenna, Zselickislak, Szilvásszentmárton, Patca, Gige, Zselickisfalud, Kiskorpád, Nagybajom, Kaposzardahely, Nagyberki Szalacskahegy.
- 2./ Nagyatádi járás területén: Csékhely, Kisbajom, Gúrgeteg, Hányokovácsi.
- 3./ Barcsi járás területén: Darány, Istvándi, Babócsa, Lakócsa, Péterhida, Potony, Tótujfalu, Brávaszentcs, Komlósd, Solhó, Heresznye, Vízvár.
- 4./ Csurói járás: Csurgó, Berzence.
- 5./ Marcali járás: Tapsony, Szenyér, Nemesvid, Kisvid, Somogykúta, Somogyhámsó.

A néprajzos szemtanúcsatlása alapján kerestük ki a megfelelő objektumokat. A vizsgálat tájegység, épület jellege, műszaki állapota /átépítés, stb./ és belső berendezése alapján történt.

Az eredmény is előtérbe hozta korábbi megállapításunkat: az utolsó percen kezdünk hozzá Somogy népi emlékeinek megmentéséhez. A tulajdonosok mind 60 fölötti koruk és kivétel nélkül minden épülettel kapcsolatban lebontási terveik vannak. Ottlétünkkor a fontosabb objektumok tulajdonosaival megígértettük, hogy egy évig fenntartják a Falumuseum számára és javítják is, a további intézkedésig. Legnagyobb probléma a szupelés pótlásával van, mivel nem jutnak elegendő mennyiségű rosszalmához és szakemberhez. Utunk során is észleltük falvanként a mesterekből, szupfedőket, sövényfonókat, vályogvetőket, szokat az öreg mesterekből, akik még értik a "rég" módszert, csatlódjuk öregebb tagjaitól eltanulták a munka fortélyait. /nevüket és címüket lásd külön jegyzékben az épület ismertetése után/.

A falumuseum két fő tájegység népi objektumait gyűjtendő része, a Zselicségét és Balta-Somogyét.

A Falumuseum beépítése, telepítése

A terület Szenna község központjában helyezkedik el, összesen 2 hold 1191 m. 51 területtel, a főútcán mellett. Az utca felől a Beregonyi patak határolja.

A telepítés alaph koncepciója egy íves vonalvezetésű falusi utca, mely a délnyugatot követi, kiindulása a bejárat, illetve a fogadóépület, vonalvezetése a múzeumi ref. templomhoz kanyarodik vissza, tehát a házak főhomlokzatokkal a templomra néznek.

Az így kialakult község, amely lejtős szabad területen az ugynevezett régi "játsszó" mintájára /lásd Személyi népszokások leírását/ egy 500 fős szabadtéri színpad helyezkedne el, melynek háttere a természetes emelkedésű domboldal, "színpadi" háttere pedig maga a "falú". Fenn a dombon állnának a présházák, elszórtan, eredeti beépítéseknek megfelelően.

A mellékpületek, istállók, pajták, görök, méhképek, valamint a kúrok stb. a házak mögött illetve mellé telepítendők. Régi református temetőből összegyűjtötték a különböző típusú kopjafák fényképeit, ezeket közvetlenül a templom előtti lejtős területre kívánjuk telepíteni.

Utak, utburkolatok:

Az épületek megközelítése homokgyba fektetett lapátguburkolatú járdával történik. Ugyanez vonatkozik talpon belüli gazdasági épületek megközelítésére.

Heritázsok: a Falumúzeum galéria előcsövény kerítést javasolunk. A telkek kerítése utcavonal felé jellegzetes "zeelici" típusok szerint elhelyezendő ki. Ezeknek szép példái találhatóak ma is a Zeelicség területén. Pl. földbevert függőleges deszkák, melyeket felső harmadában sövényfonás tart össze. Csüskölyben, Szenté Lajos telkén a Dózsa György u. 51. alatt látható a jellegzetes kerékből és sövényfonatból álló kerítés, ugyanazon a telken függőleges deszkakerítés is található.

Szomszédos Művelődési
NA 174A-2010
Művelődési adatlár

Jellegzetes az ún. "kerékes kapu" is, melyet már csak a régi mesterségek gyártanak és csak nagy ritkán látható már.

Növényzet, kertészeti kialakítás

A növényzet telepítésénél figyelembe kell venni a szelici őshonos, endemikus növényzetet.
A meglévő akácok kiirtandók, helyére eszterhársok telepítendőek. Feltétlen védendőek a területen a templom körül levő, 15 évesnél úregyobb, szép fenyők és fűzök.
A park partjára árnyékfűzök telepítendőek.

A Falumúzeum galéria, som és fagyai élősvégy kerítés venni körbe és válnakandó el a közparktól.

A telepített házak kertjeibe is erdei virágok ültetését javasoljuk: erdei ciklámen, szarvas csodabogyó, illetve hungert. A présházak környékére néhány fő jellegzetes szelici szőlőfajta telepítését javasoljuk.

Kévilágítással kapcsolatos javaslataink:

A ref. templom reflektorokkal történő megvilágítását javasoljuk a templom helyreállítási tervét készítésénél. Hasonló, alairól történő világítást javasolunk a szőlőhagyi présházak megvilágítására, valamint a szabadtéri színpad megvilágítására. Biztonsági okok miatt a Falumúzeum kerítése mentén is szükséges a világítás.

- 9 -

A kiviteli tervek készítése előtt az építész-villamos terveknek vizsgálják meg a Zalaezerszegi és Szombathelyi Falumúzeumok már üzemelő világítási rendszerét tapasztalatszerzés céljából.

A zsúfedeles házak villámvédelme feltétlen megoldandó probléma.

Ugyancsak megoldandó az esetleges tűz elleni védelem, rejtett, de könnyen megtalálható oltókészülékekkel.

Terület csapadékvízének elvezetése a Beregnoi patakba történő bevezetéssel oldandó meg.

A nagy telek berendezésére javasolt gazdasági

1./ teleki szegényparaszt, földtelek.

Lakóépület: Rinyakovácsi, Patófi S. u. 2. ✓ 0
Istálló, pajta: Csékhely, Kincsesi u. 32. SIENNA 0
Süvényfonásos kukorica görő,
tyúkai vizvár, Vörösmarty u. 7.
Galambduc, Heresznye, Kossuth L. u. 70.

2./ teleki szegényparaszt, földtelek.

Lakóépület: Gágo, Rákóczi u. 12.
Istálló belső somogyi típus.
Pajta, disznóól, Csékhely, Dóssa Gy. u. 51.
Veresgyököl: Szenna, volt lelkészlak mellett,
a tervezett falusiaszomság területén.

3./ teleki nagygazda, egész telek.

Lakóépület: Csékhely Dóssa Gy. u. 64.
Istálló: nagybrotu, süvényfonásos belső somogyi
típus. CSÖKÖRŐ 0
Pajta: süvényfalas, Szenna, Arpad u. 7.
A lakóépület mellé párhuzamosan a Csékhely,
Dóssa Gy. u. 15. sz. elotti ikerkert.
BAGNYÓKERT, KÖLNYÉNY CSÖKÖRŐ 0

4./ teleki nagygazda, egész telek.

Lakóépület: Kis-jom, Kossuth L. u. 144. 0
Istálló, szin, fészor és nyitott pajta egybeépítve.
Gazda, Deák Ferenc u. 11.

- 11 -

Tartalék lakóhelyek

- ~~1./ telek: Debrec, Rinya u. 49.~~
- ~~2./ telek: Gige, Kákosi u. 24.~~
- ~~3./ telek: Csáky, Dósa Gy. u. 13.~~ 2
4. /Telek: Nagykerpád, Patafi S. u. 111.

Teljesítendő próbák jegyzéke:

- 1./ Nagyberki Szalicskahegy boronafüles próbász.
- 2./ Tapsosy, Szenyéri szőlőhegy 99. számú boronafüles próbász.
- 3./ Szilvásszentmárton A-14 számú pince - próbász - nyitott szim. Talpas, favás, tömésfóliával, szép csomagolt próbával.

Tartalékok:

- 1./ Zselickisfalud, boronafüles próbász, csupfedéssel.
- 2./ Szilvásszentmárton A-17 számú pince, talpas, csupfedéssel.
- 3./ Szilvásszentmárton A-13 számú talpas, csupfedéssel.

Külső:

Gócsokut: Lakócsa, Szabadság u. sorok
Kerekeskut:

Horvátlábi

Tapsony: temető /1895/64/
Szentgyörgyi: F6 u. 69.

Süvénváralas görög. temető

Vizvár, Vörösmarty u. 7.
Vizvár, Vörösmarty u. 178.
Borsence, Csurgói u.

Galamházi

Heresznye, Kossuth L. u.40.

Isztóvári ut.

Lakócsa, plébánia udvarán

Kopjafák:

Hagybajom ref. temető
Szenna, Sáros hegy, ó-temető
Szállászentmárton ref.temető.

A falumuseum területén létesítendő szabadtéri színpad
rendszeres évi műsoraként javasolt népi játékok.

/Gyűjtés: Szenna község területén/. A népszokások a község református jellegéből adódóan jellegzetesek és eltérnek a Kaposvári Környéki /pld. Vízmenté/ katolikus falvak népszokásaitól.

Jelen napi szokások:

Húsvéti: jellegzetes a keresztgyerekek ajándékozása. Húsvétkor az első tavaszi napon a gyerekek a keresztmunkáikkal kapott ajándékokkal kimennek az ún. játszóra, amely a falu közepén egy szabad, füves terület, és ott játszanak.

Farsangi maszkálás. A falu apraja-nagyja maszkarált Utó, végigvonul a falu utcáin /jellegzetes maszkok: cigány, szellem, terhes nő stb./ Találgatják ki-kicsoda, majd a falu közepén táncra perdálnak.

Bucsi /inkább katolikus jellegű ünnep/ pünkösd után másfél héttel. Kirokódó vásár, tánc, stb.

Gazdasági szokások és ünnepek:

Aratási az első kenyér napján aratóból.

Szüreti Őszel, október hónap folyamán szüreti bálok, rendezvények.

Családi szokások

Lakodalmi jellegzetes szennai lakodalmis játékok, népviseletben, leánykőrő, verses szövegek, menyasszonytánc.

Kombái keresztelő napján zenés, táncos mulatság.

Ezenkívül javasoljuk a Kaposvári Rippel-Rónai Múzeum rendezésében évente megtartott "Zselici" napok programjába bekapcsolni a Falumúzeum rendezvényeit.

Vizsgálat tárgyává kell tenni a szék hagyományokkal rendelkező szennai népi együttes újraalakulásának lehetőségét. Az együttes jellegzetes, helyi hagyományoknak megfelelő ruhái még megvannak.

A Falumuzeum létesítésénél alkalmazandó mesterségek név-
sora és címei

Hűvösföldi mesterségek

Zóka János	Szeged
Istvánfi János	Szeged, Kossuth L. u. 6.
Szántó Lajos	Csúsköly, Dózsa Gy. u. 51.

Hádárok, kerekes-kapu és kerítés készítői

Szabó József	Szeged, Árpád u. 18.
Szántó Lajos	Csúsköly, Dózsa Gy. u. 51.

Zsupföldi készítő mesterségek

László István	Szeged, Kossuth L. u. 29.
Lantos Pál	Kisbajom

A Falumuzeumban javasolt mesterségek bemutatását javasoljuk,
melyek "élvő" tennék a múzeumot, de amelyek jellemzőek
Belső-Szegedre és a Zselic vidékre:

- 1./ Kosárfonás,
- 2./ Szőttés készítés /jellegzetesen szegedi/
- 3./ Faragás
- 4./ Kismesterség bemutatása.

Ezeknek a régi mesterségeknek címe még ma is művelői.
/Pl. vesszőkosár készítő : Mátos Márton Hingyakovácsi./

**A SZENNAI PALUDZSUKUM TELEPÍTÉSÉVEL
KAPCSOLATOS LEVELEK ÉS JEGYZŐKÖNYVEK MÁSOLATAI**

Másolat.

Szeged megyei Tanács VB. Építési, KÖzal. és Vízügyi Osztály
Kaposvár, Mátyás I. u. 10. Tel.: 11-240.

Tárgy: 12.002-27/71.

Tárgy: Bató- és Porrog községek
Üsszevont rendezési terve.

Szeged megyei Tanács Vezető Vállalat

K a p o s v á r

A mai napon a Vállalat főmérnökével és Kampis Miklós irodavezetőjével történt tárgyalás eredményeként felülvizsgáltam a rendezési tervek készítése terén kialakult helyzetet és az alábbi elhatározásra jutottam.

Bató és Porrog községek rendezési terve készítésére adott megbízásunkat visszavontam, tekintve, hogy e tervek 1971. évi szállítása T. Cím kapacitása miatt nem biztosított. Helyette megbízom Szenna község Üsszevont rendezési terve készítésével, 1971. évi vagy 1972. évi tervezéssel annak függvényében, hogy a népi emlékek a szennai skansen létesítése miként teszi a tervezéssé, vagy nem sürgössé. Ugyancsak megbízom T. Címre Csurgó község egy részére kiterjedő egyszerűsített műemléki nyilvántartás elkészítésére.

A tervezési szerződések elkészítését feltétlenül kérem még akkor is, ha az esetleg tisztázatlan kérdéseket tartalmazna. Kérem fentiek szives minél előbbi visszaigazolását.

Kaposvár, 1970. január 28.

Furulyás István
megyei főépítész

Műsola

J e g y z ő k ö n y v

Készült: 1970. október 22-én az Sm. Tanácsai Tervező Vállalat hivatalos helyiségében.

Jelen vannak: jelenléti ív szerint
Tárgy: Szegedi református templom helyreállítása.

Kompis Miklós irodavezető meggyitője után Szabó Tünde építész tervező ismertette a tervet.
Az első osztályú műemlék helyreállítására a Sm. Tanács ÉKV. Gazdáltyól kapott engedély megadását.

A munka megkezdése előtt a tervező előtanulmányokat végzett a korabeli festett református templomokkal kapcsolatban, ennek eredményét röviden összefoglalta. Javaslattal tett a műemlék környezetének rendezésére, a templom előtt lévő, volt lelkócsalik lebontására, a parkosított területen használaton kívüli református temetők faragott kopjafáiból szabadtéri, állandó kiállítás létrehozására.

A műemlékekkel kapcsolatban ismertette alaprajzi elrendezését, szerkezeti kialakítását, burkoló anyagait, homlokzati kialakítását, belső berendezését, jelenlegi állapotát.

Javaslattal tett a templom állagának megővésére, ezzel kapcsolatban eszagódkvíz elvezetésére, épület körüli járda létrehozására, az épület elavult szerkezeti részeitek kijavítására, pótlására, ártékek, faragott, festett faberendezések tartásítására, a tetőhájazat lecserélésére, a homlokzat újrafelújítására és festésére.

A jelenlevők egyetértettek a tervező elgondolásával.

A Kaposvári Járási Tanács képviselője kéri, hogy a tervező egyetemesen a tervet az Országos Műemléki Felügyelőséggel, a Területi Főépítőszel és a Szeged megyei Műemléki Bizottsággal.

A műemlék környezetének rendezésével kapcsolatban felmerült egy szabadtéri néprajzi múzeum kialakításának lehetősége, ezt megelőzően a múzeum számára javasolt terület rendezési tervének elkészítése.

Befajansul levetítésre került a Virág és Szekerce c. szines film a festett, használt református templomokról.

Jelenlevők a jkv. hitelenítésével Kompis Miklóst bírták meg.

KMft.

Kompis Miklós st.

Másolat

Jelenléti ív

Megszült 1970. X. 22-én a Szenna Református Templom helyre-
állítás hatósági tervtanácsáról.

Országos Műemléki Felügyelőség Budapest
Református Zsinati Iroda Műeml. Div.

Lay Dezső sk.

Sz. Műemléki albiz. Kaposvár

Kampis Miklós

Sz. Építész Kaposvár

Lay Dezső ref.lelkész

Lay Dezső sk.

Szigetvári János ép.m.Pécs

Járásai Tanács VB.ÉKV.O.Kaposvár

olvashatatlan
előírás

Sz. Tanácsai Tervező V. Kaposvár

Kampis M. sk.

Szabó Tünde sk.

MÁSOLAT

J E G Y Z É K Ö N Y V

Készült: 1970. december 9-án az ÖMF. hivatalos helyiségében.

Jelen vannak: Sm. Tanácsai Tervező V. részéről Szabó Tünde
Országos Munkások Felügyelőség részéről:
Erdélyi Zoltánné
Sisa Béla
Mendele Ferencné

Tárgy: Szennai ref. templom helyreállítása.

A tervező a tárggyal kapcsolatban az ÖMF. képviselivel mai napon egyeztetett.

Ismerette a kiviteli tervet, szerkezeti kialakítását, továbbá a környezet rendezését, melyben javaslatot tett egy szabadtéri Néprajzi Múzeum létesítésére.

ÖMF. képviselői a helyreállítási tervvel egyetértenek.

A Szabadtéri Néprajzi Múzeumnál kapcsolatban civilleg kifogásuk nincs, annak megvalósítását azonban az ÖMF. előzetes véleménye alapján egyeztetni kell.

Eljött.

Erdélyi Zoltánné sk.

Sisa Béla sk.

Szabó Tünde sk.

Mendele Ferencné sk.

J E G Y Z K Ö N Y

Készült, a Somogy megyei Múzeumi és Művelődési Bizottság
1972. január 29-1 üléséről.

Jelen vannak: jelenléti ív szerint.

Sugár Imre tanácselnök-helyettes az Albizottság elnöke közönte a megjelentek és felkérte Babócsi Józsefet, tagja jog titkári beszámolóját az 1971-es évről.

Babócsi József ismertette az elvégzett feladatokat és részletesen kitért a kaposszentjakabi apátsági rom helyreállítási munkáira. Beszámolója után bejelentette, hogy munkahelyi változás és személyes elfoglaltsága miatt lemond titkári tisztágról.

Sugár Imre tanácselnök-helyettes az Albizottság nevében megköszönte Babócsi József eddigi tevékenységét, mellyel kapcsolatban elismerését fejezte ki.

Erdős Zoltán az ÖKV. Gaztály Vezetője javasolta, új titkárnak Szabó Tündét, aki művelődési ügyintézőként dolgozik a Megyei Tanács ÖKV. Gaztályán. Az Albizottság a javaslatot elfogadta.

Ezután dr. Barcza Géza az ÖMF Művelődésközpontjának Gaztályának vezetője röviden összefoglalta a Művelődési Bizottságok Gyűlésén megtartott VI. Országos értekezletének fő irányelveit.

A beszámoló után megtárgyalásra kerültek az ülés napirendi pontjai, melyeket egyrészt az Albizottság titkára, másrészt felkért előadók ismertettek.

1./ Első napirendi pontként az 100 éve szervezett magyar művelődésvédelem centenáriumi tevékenységéhez kapcsolódó program keretében megbeszélésre, amely egyben az Albizottság 1972. évi munkaterve is. A program összehelyezése a gyűlési értekezlet irányelvei alapján történt. Az Albizottság a munkatervet elfogadta.

Előadó: Szabó Tünde.

2./ Második napirendi pont a Szentesi Falumúzeum telepítése. A készülő tanulmánytervet, valamint az ezzel kapcsolatos problémákat Kaspis Miklós a S. m. Tanácsai Tervező V. Iroda vezetője ismertette. Kérésére a hozzászólások után dr. Barcza Géza osztályvezető elmondotta, a tanulmányterv feltérjesztésének módját a feleltes szervek által történő jóváhagyásra.

3./ Az 1972. évi költségvetéssel, valamint a VB. által biztosított anyagi lehetőségek felhasználásával kapcsolatban Szigetvári György a Sz. Tanácsai Tervező Vállalat igazgatója javaslatot tett a szenyéri, lábodi, ádándi műemlék templomok helyreállítására. Kérte, hogy a Szolnok megyei műemlékek foglalkozó monográfián dolgozzon. A kiadvány megjelenéséhez az Albizottság támogatását biztosította, mely támogatás a lehetőségekhez mérten anyagi természetű is.

4./ Következő napirendi pontként a Tapsenyi volt megyeháza védettségének megszüntetése szerepelt. Az épület lebontásának szükségességét részben műszaki állapota, részben anyagi lehetőségek hiánya indokolja. A napirendi ponttal kapcsolatban a Marcali Járási Hivatal műszaki osztályának képviselője ismertette osztályának állásfoglalását. Az Albizottság javasolta a védettség megszüntetését és megállapodtak abban, hogy az MKV. Osztály a kérelmet felterjeszté az ÖMF. illetékes osztálya felé. Előadó: Szabó Tünde.

5./ Befejzésül az Albizottság Tihára javaslatot tett a következő, áprilisi albizottsági ülés napirendi pontjaira, melyet a tagok jóváhagytak és kiegészítettek.

A napirendi pontok megbeszélése után Sugár Imre tanácselnök-helyettes, az Albizottság elnöke megköszönte a jelenlevők aktív részvételét és bezárta az ülést.

A jelenlevők a jkv. hitlesítésre Erdős Zoltánt az MKV. Oszt. vezetőjét és L. Szabó Tundét az Albizottság titkárát kérték fel.

Erdős Zoltán sk.
MKV. Oszt. Vez.

Szabó Tünde sk.
MAB. titkár

A jkv. hitlesítés:
1972. II. 14. Kaposvár.

Műsola

J e l e n l á t i l y

A Somogy megyei Művelődésközelmi és Múzeumi Alhívettség
1972. január 29-1 üléséről.

N á v	Szerve.	Alhírde
dr. Bercza Gábor	OMF.	dr. Bercza G. sk.
Marócsky Erzsébet	OMF.	Marócsky E. sk.
Tamasits Elezár	Marcali Jár. Hív. NO.	Tamasits E. sk.
Károly József	Kvári, Jár. Hív.	Károly J. sk.
Dabóczi József	Somogyterv.	Dabóczi J. sk.
Domokos Béla	SOMBER.	Domokos B. sk.
Szigetvári György	Somogyterv	Szigetvári Gy. sk.
Kampis Miklós	Somogyterv	Kampis M. sk.
Dr. Fiedler Ferencné	Városi, VB. MKV. O.	Fiedler Fné. sk.
Knázy Judit	Híp. 1-2. Múzeum	Knázy J. sk.
dr. Ormosy Viktor	Városi Tanács	dr. Ormosy V. sk.
Erdős Zoltán	Sz. Tanács VB. MKVO.	Erdős Z. sk.
Szabó Tünde	Somogyterv.	Szabó T. sk.
Sugár Imre	Sz. Tanács	Sugár Imre sk.
Csikvár József	Sz. Tanács Hív. O.	Csikvár J. sk.
Káplár József	MPI. Sz. Szerk.	Káplár J. sk.

A másolat hiteles!

Kaposvár, 1972. II. 14.

Országos M emlékei Felügyelőség
M emlékei Felügyelőség
M emlékei Felügyeleti Osztály

Üi.: Szabó Tünde
1972. III. 17.
1050/1972.

Budapest, 1.
Táncsics K. u. 1.

Tárgy: Szenna népi lakóházai.

Vállalatunk a Somogy megyei Tanács W. MKV. Osztálya megbízásából Szenna község házszöveti rendezési tervén dolgozik. A folyamatban lévő vizsgálatok során olyan jelentős népi lakóépületeket, talpasházakat találtunk, amelyek nem szerepelnek Somogy megye emlékhelygyűjteményében.

Mivel a rendezési tervben a községre vonatkozóan városképi-memlekei javaslatot is kell adnunk, kérjük a T. Címzet, az érintett lakóépületeket felülvizsgálva sziveskedjenek. A 8 db. népi objektummal kapcsolatban az illetékes hatóságoknak körlevelet küldtünk, melynek alapján ezen épületekre bontási engedély a vizsgálat befejezéséig nem adható ki.

Kérjük, egyrészt Szenna jelentős néprajzi hagyományaira, másrészt a rendezési terv záros határidőn belüli befejezésére való tekintettel a fenti vizsgálatot egy hónapon belül megtörténi sziveskedjen.

A vizsgálat időpontjáról értesítést kérünk, hogy a rendezési terv készítője is jelen legyen, valamint, hogy gépkocsót biztosíthassunk. Szives fáradozásukat előre is köszönjük.

Értesítést kapunk:

Szenna Községi Községi Tanács Képzőszervezetek hely.
Sz. Tanács VB. Kaposvár.
Kaposvári Járási Hivatal MKV. Osztály Kaposvár.
Rippl-Rónai Múzeum Kaposvár.

Szigetvári György sk.
igazgató

Másolat!

Sz. Tanács VB. Előnök,
Közeltekési és Vízügyi Osztály,
Eszóvár, Május 1 u. 10.
Telefon: 12-40 Pf: 122.

Ügyiratszám: 120020-14/1971. Tárgy: Szenna Falumuzeum létesítése.

Sz. Tanács Tervező Iroda
/Kempis Miklós/

Kapcsolódó

A szennai Falumuzeum létesítése lehetőségének vizsgálata érdekében a Somogy megyei Tanács VB. KöV. Osztályán 1971. március 2-án ó. 10 órakor megbeszélést tartanak.

Kérjük, hogy megjelenésével és javaslataival a megbeszélés sikerét elősegíteni művelkedjen.

Eszóvár, 1971. február 17.

PH.

Dabóczy József sk.
Művelődési Albizottság titkára

Másolat!

Református Lelkészi Hivatal
Zselickisfalud ut: Szenna

12-I. sz. - 11/1972. szám.

**Tárgy: Szennai Református műemlék
templom helyreállítási
munkálatainak megrendelése.**

Kaposmérői Építőipari KESZ.

К а п о с м ѐ р ő

Alulírott református lelkész, mint a Szennai Református Egyház-
közösség presbitériumának megbízottja a Szennai Református temp-
lom műemléki helyreállításának munkálatait a Sz. Tervező V.
által elkészített és az Országos Műemléki Felügyelőség által
jóváhagyott tervdokumentáció alapján tisztelettel megrendelem.

E megrendeléshez az alábbiakat kívánom még küldeni:

1./ A helyreállítás anyagi fedezetét előszörban a Somogy megyei
Tanács VB. Műemléki és Műemléki Alkalmazásig által adott 150000.-
továbbá az Országos Műemléki Felügyelőség által juttatott
100.000.- R hozzájárulás biztosítja. Az ezzel szembe hivatalos
okmányokat eredetiben bemutatom, hivatalos másolatban pedig
csatolom a tervdokumentációhoz.

2./ Tisztelettel kérem a tervdokumentáció átadását, mivel ab-
ban az 1970-beli árakon készült. Kívételt képez a templom fel-
szigetelésének 215.000.- R-os tételle, ezt a munkát a Magyar
Építésgépjárműipari Vállalat végzi, továbbá az épület körüli összes
talajmunka, amit a gyűlékezeti lát el. Ebben csatlakozik a temp-
lom körüli és feljáró téglajárda elkészítése, amit szintén a
gyűlékezeti végeztet el.

3./ A helyreállítási munkák az 1973. évre is rá átnemnek, a szer-
ződést ennek értelmében kérem elkészíteni.

4./ A templom befedéséhez szükséges műemléki palát megrendelem,
és azt az OMP. kintalja. A hivatalos értesítést várom. A torony-
sínak rögzítéséhez szükséges anyagot is igényeltem. A
vonzakozó iratot másolatban csatolom a tervdokumentációhoz.

5./ Kérem, sziveskedjenek hivatalos nyilatkozatot adni a
munka elői megkezdéséről, mert a hozzájárulásokat ennek bir-
tokában kapja meg az egyházközség és ezt a nyilatkozatot f.évi
április 30-ig kell az OMP.-hez felterjeszteni.

6./ Az állami támogatást a Szennai KÖZS Tanács letéti számlájá-
ra fizetik ki, illetve utalják át a nevezett szervek.

Zselickisfalud, 1972. április 21.

PH.

Ley Dezső sk.
ref. lelkész

Másolat!

Országos Németi Felügyelőség
Budapest I. Sándor M. u. 1.
Levélcaja: Bp., I. Pf. 6.
Telefon: 160-197.

Németifelügyeleti Osztály

Budapest, 1972. március 24.
Üi.sz.: 4317/1972.
Üi.: Erdélyi/Üné.
Hiv.sz.: 1058/1972. Szabó Tünde
Tárgy: Szennai népi németi
vizsgálat.

Sz. Tünde Tervező Iroda
Szigetvári György igazgatóra.

K A P O S V Á R
Békési tér 12/a.

A szennai népi lakóépületek felülvizsgálatára munkatársunk,
Erdélyi Zoltáné április 6-án /két napra/ utazik Kaposvárra.
Kérjük postafordulattal közlésüket, hogy az űnik részére az
időpont megfelelő.

PH.

Dr. Barcz Gábor ok.
osztályvezető

Másolat!

Sz. Tanácsai Tervező Vállalat
Kaposvár, Rákóczi tér 12/a.

1972. II. 29.
800/1972.

Üi.: Szabó Tünde.

Tárgy: Szenna és mellékfalvai üszvevent rendezési terve.

Köszöljük a T. Címmel, hogy a Somogy megyei Tanács VB. (KV. Osztályának megbízásából vállalatunk Szenna és mellékfalvai üszvevent rendezési tervét készítte el 1972-ben.

Felhívjuk az érdekelt hatóságok figyelmét, hogy a fennálló rendelkezések értelmében Szenna község területén tervezett minden épületet a tervezőnek a rendezési terv készítőjével egyeztetni kell.
Építési engedély egyeztetés nélkül nem adható ki.

Továbbá az Országos Műemléki Felügyelőség megbízásából kérjük, hogy a Szenna községben a következő lakóépületek felkutatási vizsgálata folyamatban van, így velük kapcsolatos benténi engedély nem adható ki további értesítésig.

Kossuth L. u. 23. lakóépület
Kossuth L. u. 25. "
Kossuth L. u. 22. "
Kossuth L. u. 5. "
Árpád u. 7. Pajta
Árpád u. 38. lakóépület
Árpád u. 83. "
Árpád u. 85. "

Kérjük a fentiek szives tudomásulvételét.

Értesítést kapunk!

Szenna Községi Községi Tanács VB.
Szakigazgatási Szerve Kaposszerdahely, Kossuth L. u. 65.
Sz. Tanács VB. Kaposvári Járási Hivatal (KV. Osztály)
Országos Műemléki Felügyelőség, Műemlékfelügyeleti Osztály.

Szigetvári György sk.
igazgató

3. b. A FALUMIÉRESEM MISEZAKI LEIRÁSA

SZENNA község története, népi építészete.

Története: Szenna Kaposvártól dél-nyugatra, 8 km-re fekvő község, a Zselicség központjában.

Szenna 1443-ban Zenna, 1446-ban Zenna alakban fordul elő a kaposvári vár tartozékai között.

Szenna és a közvetlen közelében lévő falvak erdőirtások helyén keletkezett, mely irtások keskeny patak völgyek mentén jöttek létre. 1695-ben Ússzeírás a török uralom után arról tudat, hogy Szennában 10 régi telken 15 jobbágycsalád él. Szenna szabálytalan halmozott falu volt, ebben az időben. 1736-ra lakossága megkétszereződik. A birtok tulajdonosai állandóan változnak, egymással perlekednek a tulajdonjog felett.

A jobbágyfelszabadítás, telkesítés után a halmozott fokozatosan utolsó, telkes szerkesztés faluvá alakul át. A kezdetben a falu végén, egy helyen, az ún. "szőlőkertben" elhelyezkedő pajtákot betelepítik először a telkek végébe, majd a lakóépület közvetlen közelébe. A falu még meglévő szép régi lakóépületére jellemző a hármass alaprajzú elrendezés, /szoba - füstökonyha kamra/ az oldal és előtornácós, kontyolt nyereg-tetés csúpfedés.

/Részletesen lásd a néprajzi ismertetésben/. Ilyen a Kossuth L. u. 5., Árpád u. 30., 83., 85., Kossuth L. u. 23./, az az épület lesz a SZENTENDREI FALUMIÉRESEM DA szállító/ 25, 22. Legszébb, és legeredetibb állapotban Zsika Feri Lidi háza maradt fent az Árpád u. 30. szám alatt.

A házak favázas, talpgerendás szerkezetűek. Mivel egyetlen Szennai lakóépület sem szerepelt a Munkajegyzékben, 1972. márciusában az ÖMF-től felülvizsgálatot kértünk /lásd az előzményekben a levélmásolatot/.

Ezeket a jellegzetes lakóépületeket, mint a szennai népi építészeti szép emlékeket "in situ" szeretnénk védeni, eredeti helyükön, eredeti állapotában.

A FALUKUTATÁS EREDMÉNYE: HÁROM LAKÓÉPÜLETET AZ ÖMF.

MEMORANDUMMÁNK VÉ NYILVÁNYITOTT.

Árpád u. 38.	Hrsz. 191.
Tulajdonosa:	Zóka Peti Lidi
Árpád u. 85.	Hrsz. 5.
Tulajdonosa:	László István
Kossuth L. u. 5.	Hrsz.: 79
Tulajdonosa:	Üzv. Radán Pálné

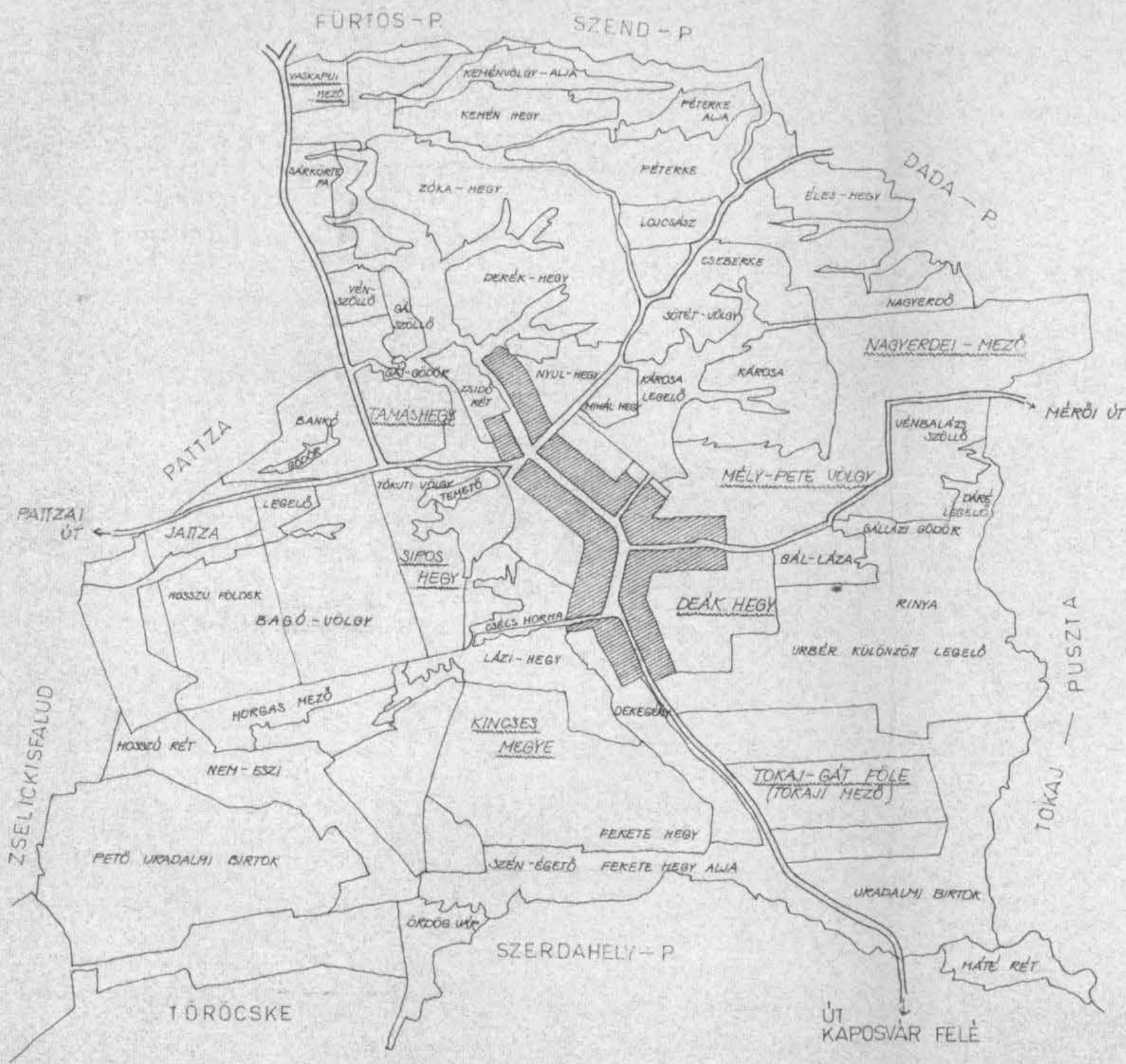
A fennálló rendelet értelmében a lakóépületek karbantartására az ÖMF. évente rendszeres anyagi támogatást ad.

3. c. NÉPRAJZI ISMERTETÉS, A MEGYE NÉPI ÉPÍTÉSZETÉRŐL.

A tervvezetést megelőzően szükségesnek tartjuk általános tudnivalók közlését a megye falvainak egykori település rendjéről, építkezéséről és lakáskultúrájáról.

A megye középkori településeinek többsége valószínűleg egyutcás, soros, kicsi beltelkekkel rendelkező szabályos alaprajzú falu volt. /Szabó István: A középkori magyar falu BP. 1969. 137-140.o./ ut, patak vagy folyó mentén létesült, esetleg az irtásos vagy láptelkes falu is ilyen lett. A határ 2-3 nyomonban volt felosztva. A szilva állattartásnak megfelelően alig volt szénottelű gazdasági épület, az állatok kinn tartózkodtak évszámra az erdőben, télen csak szárnyékek, kezdetleges állások, karámok védték őket a természet viszontagságai ellen.

A szabálytalan alaprajzú ún. halmoz vagy csoportos falvak, ólaskertes települések meglétével a tudomány jelenlegi állása szerint csak a XV.-XVI. századtól lehet számolni szóróvényesen. A félszilaj tartás kialakulásával függ össze két beltelkekkel, szabálytalan házhellyel. E településtípusnak felelnek meg a szer, szeg kifejezések, melyekkel egy-egy falurészt jelölték. Egy-egy telken több lakóház is volt, a telket nem kerítették. Az istállók, pojták, szórók a határon helyezkedtek el egy vagy több kisebb-nagyobb csoportban, vagy közvetlenül a kerteken kívül. A család állatokkal foglalkozó férfiai kinn is laktak az istállókban, az ételt úgy hozták ki nekik. A fiatal menyecskék is hosszabb időt kinn töltöttek férjükkel, csak akkor kerültek be többnyire, amikor már gyerekek voltak.

SZENNA AZ 1864 ÉVI ELKÜLÖNZÉS SZERINT

Somogy Megyei Levéltár
NY 1744-1010
Művelődési osztály

A törökidő után - feltevéseink szerint - a legtöbb község lakói nem a régi falutelepülésre költöztek vissza, de a régi gazdálkodási móddal a települési rendszerrel is megtartották egészen a tagosításokig. Néhány helyen a régi falutelepülés épületeit külső pajtákak istállóknak használták /Binyakovácsi/, néhányan kinn is laktak családosul /Csökölly/. A jobbágyfelszabadítással, s a tagosítással egyidejűen indult meg a falvakban fokozottabb mértékben az állattartás belterjesedése, s ezzel szükségessé vált a szabálytalanságok elhárítása, a falvak rendezése is /Magyarország Néprajza I.k.131-133.o./ 1845 és 1870 között alig több, mint két évtized alatt a régi típusú somogyi magyar falu számottevő része a község régi településformáját az előzőtől gyökeresen eltérő újra eszerélte. Az eddigi kutatások még nem derítették ki, hogy hány falut érintett számszerűen és milyen mértékben volt Somogyban ez az átalakulás. Területileg az egész megyére kiterjedhetett, hiszen Csorba József 1857-ben így ír: "Az újabb időkben szabályozott helységekre szép sorral, egyenes utcát hagyva vannak minden járásban". /Somogyvármegye ismertetése, Pest 1857, 87-88.o./ Tudunk olyan falvokról, ahol jéfermán egyetlen épület sem maradt a helyén, mint Zselickisfalud, Patca, Szenna, Szilvásszentmárton, Zselickislek, Zselicszentpál, Kadarkút, Hedrehely, Simonfa, stb. esetében/. Hofer Tamás: Békunántul településformáinak történetéhez.

Ethnographia 1955. 125-136. /Más helységekből több-kevesebb kompromisszummal kísérletük meg, hogy a régi halmaizsának legalább egyes részeit beiktassák az új utcás kiépítésbe /Csökölly környéke/. Somogyzentpálon még 1965-ben is állt olyan lakótelek, melyen több lakónak is volt a régi, tagosítás előtti időszerű. Nagybajom jelenlegi települési képén ma is látszik az egykori halmaizsala nyoma. A rendezéssel

a beltelkek nagyságát is meg kellett határozni /1200-1600 m.
21/. A kerei túszok is hozzájárultak a település község meg-
változtatásához.

A külső gazdasági épületek közül először az istállók kerültek
be a beltelkek végére, majd a cséplőpajták is. A külső gazdasági
épületekről Csorba 1857-ben így írt "... az istálló is
egy fedél alatt van a háznál, de többnyire mind ez, mind
a többi gazdasági épület egy kevésbé távolabb fekszik a lak-
háztól; sőt főképp a hegyes vidékeken oly hátra van az a
kertben, a gyümölcsösben, hogy csak nagy gondnal, a család
egyik tagjának télben - nyáron az istállóban lakása által
lehet a munkára elegendőképp ügyelni". A régi kinti pajták,
istállók emlékeit ma csak a Pajtákert, Istállósi rét, Paj-
tái dűlő, Szőrös-kert, Szállás, Hombár dűlő stb. elnevezésű
dűlőnevek vagy falurészek őrzik, ha ezek nem újabb uradalmi
eredetűek.

Az 1930-as években a régi pajták egy részét birtosították a
gazdák felgyújtották. Így estek áldozatul a falusiak nye-
reségvégyának.

1953-ban az utolsó talpaspajta Somogyjárdon címmel Takács
Gyula / Ethnográfia 1953. 293-299.o./ egy ilyen falutele-
pülésen kívüli pajtát írt le. Sok épületet a külők időkben
bontottak le a tulajdonosok. 1965. telén Somogyzentpálon
még állt egy hatalmas külső pajta istállóval egybeépítve.
Teltek végére került be Szennán a ma is meglévő épület
/Hosza János Árpád u. 7./ süvényfonásos falu pajta és
kocsiszin.

A Somogyi nép építkezéséről a 18-20. századi iratok és tárgy-
objektumok alapján alkothatunk képet. A középkori állapotok
ra, ill. a török hódoltság előtti időszakra vonatkozóan tárgy-
bizonyítékok nincsenek pillanatnyilag a tudomány birt-
okában, hiszen a Dél-dunántulon a Sárkőst kivéve település-

tást eideig nem végeztek. Legfeljebb a feudális hatalmaskodási perek anyagából tudunk következtetni az építési technikára. Falházakat, ill. fenyves hájlékokat előgatták, ill. magukkal vitték a hatalmaskodók - olvassuk több iratban. Ha nincs is megjelölve, hogy milyen házat vittek elvagy őtettek el, következtetni lehet, hogy ezek csak faépületek lehettek. De a házak becsütésére, társelőberendezésére vonatkozóan csak telepésítés nyújthatna megnyugtató választ.

Nagyon valószínű, hogy a középkor végére Somogyban is kialakult a többesztatu ház /szoba, konyha, esetleg kamra/. A fa bősége ellenére nem a boronásépítkezés, hanem a valamivel kevesebb, de még mindig sok fát igénylő gerendavázas, székelyfalas építkezési mód.

Boronafalu lakóházát nem említene az általunk ismert 18-19 századi levéltári és irattári források, s a 20. századi objektumok között sem található egyáltalán boronafalu lakóház, csak pince és pajta.

A török hódítás 150 éve természetesen a házfelújítást megakasztotta, s a helyenként vissza is vetette a legszegényebb rétegeknél. A 20. századi emlékezésmagyban él a Lúszbevájt lakások emléke, de a Balaton mellékán Jankó János is leírt ilyet a 19. sz. végén/Balatonmelléki lakosság néprajza Sp. 1902/, bár inkább az északi parton. Székelyfalas edeteink vannak a veremlakásokra is. Két évszázaddal előbb ezek gyakoribbak lehettek, különösen, ahol a terepviszonyok és tulajdonságok kedveztek ennek. Lúszbevájt pincék Kúttasán, Somnyán stb. verem csirkeölak a Kulső-Somogyban ma is őrzik ezt a kezdetleges építéstechnikát, de már, mint gazdasági épületek.

A 18. századi nemesi inventáriumokból következtethetünk arra, hogy a szegényebb nemesi családok csaknem ugyanolyan házakban lakhattak, mint a jobbágy telkes jobbágyok. Pl. 1763-ban Szita Lőrinc és felesége árváinak javaként említik: "Nemesvidy Helységnek Felső Végén nem régenjő fából építetett Ház

vagyon a kys Tölfa sándorral vagyon fűdelezve. Egy kálhás szobából egy benyillóbul füstös konyhából és egy kamarából áll. Készei fenyőt hozant Istálló és Szekér aszóns vagyon udvarán és Kertje Karóval föl állótva" /K.A.L. Inventáriumok/ Jobbágy házat ugyan nemigen fedték túlgya szindellyel, de az is szobából, füstökonyhából és kamarából állhatott. Zsuppfödésű kismesesi házakról a 19. századból is van tudomásunk.

A nemzeti udvarokon a sessiókon lakó cselédeknek a szolgálat fejben járó házhazára valószínűleg a kor jobbágyházaival megfelelő színvonalu épületeket bocsátottak rendelkezésre. Sok különbség adódott azonban. Kismesések cselédei szegényesebb hajlékban laktak. A fent említett Snita Lőrinc árváinak a Szakácsiban levő füstökonyhás lakóháza mellett említ az Úszzeirő cselédépületet is. "...Konyháznak Füstös Háza és Kamarája vagyon". Két helyiségből levő épület lehetett ez - lakó füstös konyha és kamra. A füstös ház olyan helyiséget jelölhet, amely konyha és szoba is egyben.

A cselédház minősége ettől is függhetett, milyen fontos szerepe volt az illető cselédnek az uradalomban, hol szerepelt a ranglistán. Belső cselédnek, uradalmi tisztaknak, különösen az udvarházak közelében, rangosabb házakat építettek, mint amelyeket a távolabb lakó béreseknek, pásztoroknak juttattak /kanyászház, majorház/. E kismesesi illetve uradalmi tisztviselői, belső cselédségi hajlékok sok tekintetben előképei a 19. sz. lakóház átalakításoknak. "Kü bolton", "kéményes" konyháról beszélnék az iratok, "kéményes konyha bolthajtásra" gyakorlati kifejezések. Ugyanígy a "kéményes" "Vörös kálha" /németesen esetleg csak festett/, néhol "süld vagy kék mázos kálha" is előfordul, de ezek már csak az uraság szobájában. A kemencére is találunk utalásokat. Cselédházakban "főkemence" belső cselédoknál, iporoskonál "kéményes konyhában téglá kemence" /1763-ban Inkey Károly hagyatékában a mézárósnál/. A cselédházak helyiségei általában padlózatlanok, mint amelynek a jobbágyházaiké, tehát földesek és hasított túlgya-

deszkával fedettek. Rangosabb uradalmi épületekben fenyődeszkával padlózott és padlósolt szobák és kamrák voltak. A nyílászárókra vonatkozóan említik a vegyesen leltárak az egyszerű tölgyfa ajtót, de különös figyelmet szentelnek a fenyőfa ajtóknak, ezek vas szögdiszre és vas illetve plé pántdiszre "burítására", vas sarkokra és zárakra. A paraszti épületeken faszárnál egyéb alig volt található ekkor, hiszen a vas alkotórészek elég drágák voltak, csak 50-100 évvel később kezdtek a parasztházakon megjelenni. Az ablakokra vonatkozóan is számos adat van. Először is volt a 18. századi családházak között ablak nélküli szoba, konyha, kamra is. Olvashatunk üveg nélküli ablakról, "közönséges" paraszti ablakról vas sarkokra, "kari-ka üveges ablakról", vagy "táblás üveg ablakról vas gáterekkel". A gazdasági épületek között sok sövényfalú és beronyfalú /utóbbiak főként pincék és pejták/ fordul elő, mint a 19.sz-i parasztportákon is. A kerítések a nemesi birtokon az inventáriumok szerint hasított tölgyfa palló, földül összekötve. A nemesi pincékben gyakran említik a kályhát is. Valószínűleg a birtokos lakhelyétől távolabb eső pincékben volt ilyen, amelyekben a pincékhez építve ideiglenes lakásul szolgáló szoba is készült /K.A.L. Inventáriumok 1763-1884/.

A 18. századi jobbágyparaszti lakóépületekről is akadnak levéltári utalások, mint a katonaság beszállásolásával kapcsolatos feljegyzések is. Így pl. a kerpádiaktól két "kályhás szobát" követelnek üveg ablakokkal a beszállásolandó katonáknak /K.A.L. Instanciák/.

A kályhás szoba kikötése arra utal, hogy nem minden családnak volt ilyen, az üveges ablaknál ugyancsak a helyzet. Üveg helyett maróhólyagot húztak a keretre.

A kaposvári fozekascéh árlimitációja /K.A.L. Csehia 1793/ többféle kályhatípus meglátásáról tanuskodik

"...egy darab mázos kupás kálha föl rakás nélkül az	5 pénz
felrakással együtt	6 pénz
Apró táblás kálha mázos minden egy darab az föl rakás nélkül	3 1/2
Föl rakással együtt	4 pénz
Egy egész Táblás kálha teteivel föl rakással	8 pénz
...Egy darab kőszénágyos vörös kálha	1 1/2
Paraszt kálha föl rakásért, ha a gazda enni innya ad darabszáma	1/2 pénz
stb".	

Az árjegyzék megkülönbözteti az egyszerű "kőszénágyos vörös" kályhát, "paraszt" kályhát. E kettő ugyanaz lehet, hiszen a paraszt kifejezés csorópnemük esetében egyszerűt, másjelent jelent a 20. századi gyűjtések szerint is. A "kupás kálha" későkőszénágyos ásatásokból ismeretes, de még a 17. században elpusztult Ete község /Sárköz/ maradványából is. Somogyban ilyen kályhát használtak a 20. században nem találtak a kutatók. Viszont a sárközi kályhák felső részei ilyen kupások voltak az 1930-as években /Csalogavits József: Népi építkezések a Tolna megyei Sárközben Néprajzi Értésítő 1935.1.sz.1-10. és Tolna vármegye Múzeumának második ásatása...N.É. 1957-321-332/. Az árjegyzékben jelzett "kisbálás" kályha a népi terminológiával utóbb "szűcs vagy szűcskályhának" nevezett típusnak felelhet meg, azaz szűcses szűcs, de koron golt kályhafélekkel készült. A "nagy táblás" kályha lehetett ugyanolyan részekből álló csak nagyobb méretűre rakott vagy préselt kályhatáblákból álló, későbbi népi megjelöléssel "oszlopkályhák, amilyenek népi használatba csak a 19. század végén kerültek, addig csak jómódu iparosok, a főként az emberek tudták megfizetni.

A jobbágykályhák minőségéről 1802-ben a következőt írta az adóösszeírással megbízott: "... a mi adószóink hámai min. harmadik osztályba sorozandók, kicsinyek a csak saját hasz-

náltra szánták, melyek egy kvártély, azaz a katombeszállásolás terhét kivéve, mely sokkal több kellemetlenséggel vagy bosszékötve, mint amennyi érte fizettetik, s ez is csak a kükatonák után, mert a biázi karról a megye házi pénztárából kvártélyházakkal kell mindig gondoskodni. /Melhard Gyula Somogy vármegye gazdaságtörténeti adatai/.

A megye iskoláiról szóló 18. század végi jelentések között a korabeli felújítási építkezéseiről is hárt adat, hiszen olyan lakóházakat becsátottak a falvak tanítás céljára, vagy mestereknek, amilyen a legtöbb volt, ha építettek csak a peresztháziak mintájára készülhetett. Hellyel-közzel pejtépületbe költözött az "iskola". A csokonyai iskoláról ezt olvashatjuk:

"Iskola meglehetősen van, csak ablakai, padjai volnának". A döröcskeiről ez áll: "Egy rongyos szobátka ugyan reparáltatott, amely enelött konyha volt, ezért alacsony és színfekete a padlása..." ezen füstökonyhának használták előbb. A korabeli lakóházak méreteire lehet következtetni a gemási iskoláról szóló megjegyzésből: "... a tanító saját házában teszi a ház csak 15 személy befogadására szolgál". A legtöbb iskolában kályha, sem volt, ablak, asztal, pad is a hányok közé tartozott sokszor. /Padányi Biró Márton veszprémi püspök naplója. Közli báró Hornig Károly Veszprém 1903. K.Á.E. Újzeirések 115-119. idási Kanyor József: Adatok Somogy megye művelődéstörténetéhez 35-92. Levéltári 6 könyv I. Kaposvár 1970./ A 19. századi állapotokról csakási Csorba József elég részletes leírást adott az 1850-es években. Ekkor a gazdasági /jobbágyfelszabadítás, tagosítások, lecsaplanok/ változásokkal egyidejűleg az építkezés változásairól is be kellett számolnia, elsősorban a gazdasági lag fejlettebb vidékeken és a módosabbaknál/. Fenyőfagerendák és pillók tölgyfai, téglafai, kőmenny. Wickelboden tető stb. mind állomások csak az iskoláknak. Csorbánál az

Építkezési módokról ez áll: "sok helyen alapzatnak négy erős kifaragott tűlgyfa van összedállítva, melyből ugyan négy falgerendáig korok rakatnak ritkábban vagy sűrűbben, azután vastagabbacskán veszőkből készült fondis, melyet gyurt sárral betapasztatnak. Némely helyen az alapzat téglából vagy on, a red jön tönés; sok helyen van amaz igen tartós, sok szalmával kevert s taposott fecskerakás. A padlás Simagok által hasogatott téglá, a tehetősebbeknél a Dunáról hozott fenyődeszkából készült, sőt igen sokkál vékonyabb, hasogatott, sorba rakott szalmás gyurt sárral beszetekert fák /Wickelboden/ után simán bekelve, bemészelve a stukatort képezik.

A tűzelő berendezésről csak ennyit ír: "Fűtőkályha még némelyeknél nincs, hanem gyurt agyagból rakott nagy korok kemence, melyben a kenyér is sült, vagy ha ez a konyhában van, akkor lehet látni a szobában a tányérforma cserépdarabokból készített kályhát. Vannak egész helyiségek, hol még kőműv-nőikélik a régebben készült hajlókok, de most már, ha távolról is, de meghordják, a kőművre való téglát. /Somogyvármegye ismertetése 1857. Pest 88./ A szerző nem említi tájegyedégeket, s így utóbbi állítása kissé túlzásnak tűnik. A szőlő és belső-somogyi részen még az 1860-as években is készülték fűtőkonyhás házak /pl. Hingakeváciban a Petőfi u. 2. sz. fűtőkonyhás ház mestergerejében 1861-es évszám van/. E területeken a téglapáratok már valóban kőművvel épültek az 1860-80-as években. A Külső -Somogyból tudomásunk van arról, hogy boltíves kőművet nem ágotett téglából, hanem nagyobb méretű, szarított vályogtéglából rakták. Bedegkőren a XIX. század végén, XX. század elején Valler Józsefné, szakmai származású asszony készített kőművnek való vályogtéglákat.

Bedegre, Kőrre és a környező községekbe.

A múlt század közepén Kaposvár nem volt még városias. Bergel József az 1830-as évek Kaposváráról ezt írta: " Kaposvár

/1836-ban/ hosszu, 4-5 mellékággal ellátott kissé görbe faággal képezve, még igen házagosan volt házzakkal beépítve. Ezek pedig legnagyobb részben kolbászalakúak voltak az udvar hosszában, ritkán volt bennük több, mint egy szoba az utcára, a házak között nagy udvar terült el karókkal bekerítve. A házak igen tulnyomó része tűnés vagy vályog-épület volt, szalmával vagy nádval fedve. Valamennyiben -kivéve vagy nyolc házat - földszinti épületek voltak." /Kaposvár 40 év óta, Kaposvár 1877., a 12. és 13. lapon/.

A XI X. század második feléből való állapotokat Baksey Sándor foglalta össze /Osztrák-Magyar Monarchia Írásban és Képen IV. kötet 304./ Ő már észreveszi a táji eltéréseket is, bár ezek gazdasági okait nem ismeri. A sajátos alakzatai a hajlékok előtt és oldalán faoszlopos tornácok, egyetlen ablakát, süldelemes cserépkályháját emeli ki. A téglalapú építés térhódításával kapcsolatban megjegyzi a lakáskultúra polgárosodását, változásait: "Előszoba, vendégszoba, tornyos nyesselyák, padlásig rokkott ágyneműkkel, körülpad helyett díván, ez az újabbkori berendezés a régi- ből csak a szellős tornác kint és bent a belső somogyi népi királynői széke, a szövöszék maradt meg". A belső somogyi nép hagyományőrzése szemébe tűnt, róluk jegyzi meg, hogy ragaszkodnak a gerendavázas tügyf oszlopos, fűvénkfalú, szupptetejű házakhoz és nem raknak kéményt. A pajták berendezésük, jóval magasabbra és szellősebbre épülnek, mint a lakóházak írja továbbá Baksey.

Vikár József a Csúköly és környéki falvak hagyományőrzése mellett a szelici községekről is észreveszi, hogy "eredeti kulturájuk és etnográfiai jellemű vonásait" jobban megtartották, mint a Kaposvár környéki illetve Kapos belparti községek /Somogyi népművelésről, Etnográfia II. k. 122. l./

Jankó János az Ezeréves Országos Kiállítás Néprajzi Füzé-
jében a somogyi háztípus részleteinek egybegyűjtése céljá-
ból a Balassomogy déli felét Kiskörpádtól Derányig és a
Zselicet járta végig, a szerinte "a Somogyi magyar ház ...
legtisztábban a régi jellemek legnagyobb mérvű megőrzésé-
vel Cséksölyön maradt meg". Ezért javaslatára cséksölyi házat
állítottak ki. /Jankó János: Az Ezeréves Országos Kiállítás
Néprajzi Füzeje Bp. 1897. 11-22. l./ a megye kérésére jómó-
du gazdák épületeit.

Szak szerű, viszonylag részletes leírásában a telek berende-
zéstől, a kerítéskapu formától, a ház a gazdasági épületek
külső leírásán keresztül a lakóház berendezéséig minden adat
megtalálható, ami a legszükségesebb tudnivaló volt a kiállít-
ás somogyi telkének felállításához. Csak olyan adatokat ta-
lálunk, ami a kiállított épületekkel kapcsolatos, más épület
típusokról, berendezési tárgyokról stb. nem ír.

A Balaton melletti lakosság néprajza című könyvében Jankó
/Bp. 1902./ hasznosította belső-somogyi tapasztalatait is.
A polgárosultabb, főképp nemesi lakosságú északi Balaton-per-
s a főképp paraszti lakosságú déli part építkezésének elem-
zésénél nagy segítségére voltak a régebbi állapotokat őrző Z
licről és Balassomogyról adatok.

Még utolérhetetlen fejlődéserajzot adott a kerítésformák,
kapuformák, tetőszerkezetek, tetőtípusok, tetőfedések, fel-
építésmódok, nyílászáró szerkezetek fejlődéséről, a tűze-
lőberendezés alakulásáról. A berendezésről leltárszerű felsó-
rolást ad.

Azonban a korábbi állapotokat őrző háztípust, amelyről min-
den helyiség a szabadba nyílik, magyar típusnak, a későbbi
polgárosultabb házformát, amelyről csak a középső, a konyha
ajtója nyílik a szabadba németnek nevezni. A nemzetiségi
magyaránét helytelen. A füstökonyhás háznál a szoba és
kamaru ajtója nem nyílhatott a konyhába, hiszen bent volt

na a füst, ezért kellett, hogy minden ajtó a szabadba nyíljon. A másik házfordónál már kőműves kenyha van, a füstelvezetés megoldódott. Ezért a szoba és kamra ajtaja nyílhat a kenyhába is. Kőbiztonsági okokból ez a célszerűbb.

Az 1930-as évek elején Gúnyey /Ebner/ Sándor jó összefoglalást adott a Zeelicség faépítkezéséről. Ujat /a tetőfedésmódok rögzítésével, és a kezdetleges tűzelőberendezés kialakításának elemzésével hozott.

/Adatok a Zeelicség tárgyi néprajzához, különös tekintettel a faépítkezésre Néprajzi Értesítő 1931. 89-110 l./

Jankó János és Gúnyey Sándor kutatásaira alapul a Magyarországi Néprajz I. kötetében Bálty-nak Somogyra vonatkozó összefoglalója.

Az újabb kutatások a XIX. sz. elejétől, de főképp a középtől kezdődően kialakuló táji típusok meghatározására törekszik, a néhány hagyományörző és az ács munkában kiemelkedő készség anyagának részletesebb vizsgálatára.

Knózy Judit
Néprajzi tanácsadó
Rippl-Rónai Múzeum Kaposvár

Sz. Tanácsai Tervező Vállalat
Kaposvár, Rákóczi tér 12/a.
Telefon: 14-120.

Tervező: L. Szabó Tünde

3. d. A FALMŰZSEKUMBA JAVASOLT OBJEKTUMOK ISMERTETÉSE

TARTALOMJEGYZÉK

- 1./ A FALMŰZSEKUMBA javasolt egységek.
Kóny Judit néprajzi szaktanácsadó
javasolta. /Kaposvár, Dippel-S. Múzeum/.
- 2./ A Sz. Tanácsai Tervező Vállalat által
felmért lakóépületek, melléképületek,
műemléki leírásai és rajzanyagok.
- 3./ Fényképfelvételek: jegyzék szerint.

1.2/ A FALMŰZEMEL JAVASOLT EGYSÉGEK

A Szenna körzetben létesítendő Faluműzembe a következő egységeket javasoljuk: a hagyományörzőbb Belső-Somogyot és Zselicet képviselő 4 telket, az Őrség részletét 2-3 pincetípussal, a templom körül, vagy külön temető részletet kopjafákkal, haranglábat, barokkos kőszobrokat. /Szent Vendel, Szentháromság, Szentgyörgy stb./

1.3/ Az első telek a XIX. sz. 60-as éveiből való, volt földtelkes jobbágyé a lakóház már kis csoládának készült, kisebb méretekkel, szoba-konyha-kamra tagolásban, füstökonyhával, szögleges kemencével, katiannal, "fücskellel" /sárpadka/, a szobában egyszerű barnaméz szemeskályhával. A kamrában kisebb területet igénylő műhelyt lehetne berendezni. Pl. kosárkötést, gyűnyűrt kassokkal, bucsókkal/.

A ház Bányakovácsi, Petőfi S. u. 2.sz. /Göncz Sándortól már megvásárolt/.

A gazdasági épületek - istálló - pajta - a lakóház vonalában egymásután következnek. Olyan objektumot kívánunk ide, amely sövényfalú és istálló - pajta egybe van építve. /Cséköly, Rákóczi u. 32. Bogár József/.

Ezek a gazdasági típusnak megfelelően kisebb méretekkel, mint a meggyőzdánál.

A telekre, Belső-Somogy Dráva menti részére, a nagy kukoricatermő sávra jellemző objektumokkal egénként kell az együttent, szilipelt-falu disznóállal, fonott oldalú és fűlig verem, fűlig fennálló baromfiállal /Vizvár, Vörösmarty u. 177. Duics Imre/, csak a hidas tetőjére szupfedést kell tenni a csoróp helyett. Ide még fonott kukorica kac kerülne.

/Berezence, István u. 15. vagy Kossuth L. u. 48., vagy Vízvár, Vörösmarty u. 178. fennőtt tyukól és görő/. A hidast /dísznőből/ az istálló és pajtával egyvonalban, a tyukólat, kast, szemben kell elhelyezni.

2./ A második telek szegény paraszti negyadtelkes erre kerülne a Gige, Békécsi u. 12. sz. alatti igen kicsiny méretű ház, amely szoba-konyha és nyitott szinből áll. /Eredetileg kétszer akkora volt, mert osztzkodásnál felibe vágták/, a konyhában meg van a kupas, vesszővázas kemence és kotlasi; a szint faragó szisznek kell berendezni.

Boronfalva kisméretű pajta kerülne a telek végébe. /Csukly, Dézsa Gy. u. 51. Szántó Imre/.

Istálló művénfaló, az is kisméretű, lónak és tehénnek egyetlen helyiséggel. Zeelichből vagy Belső-Somogyból. Zeppfedelű sárfalu dísznőből és szin /Bonyha, Proletár 96. Idős Miller János/ az verem tyukól /Szenna/.

3./ A harmadik telek XIX. sz. közepéről való telkes gazdák. A lakóháznál nagyméretű, hogy család munkaszervezetnek megfeleltetésével, konyhával /6 x 6 vagy 6 x 5 m-es/. Talpas, faragott paterozslepa ház, szoba - konyha - kamra, mivel a régebbi állapotokat Úrsó Belső-Somogyban és Zeelichben az ún. "szép szoba" szisztema nem alakult ki még a nagygazda portán sem a XX. sz. elejéig. Altlában favázas, zeppesházban nem is igen találunk olyant a ma még meglévő épületek közül, amelynél az első szoba csak dísz, vagy vendégszoba volna, a konyha után következő helyiség pedig lakószoba. A konyhában csak kupaku, vesszővázas kemence, láncos lelógó begrácsol, körben sárpadhával, a sarokban fekvésre szolgáló padal, /Zsibrák Lajosné Csukly, Dézsa Gy. u. 64. 1045-ből/.

Az istálló és pajta a telkek végén, vagy azon kívül helyezkedne le. /Pajta Hosszu Jánosné, Szenna Árpád u. 7./ A két beltelki rendszernek ez az utolsó fázisa, amikor a felrendezés után az istállók, és a pajták először a telkek végébe kerültek be. Erre a rendszerre még emlékeznek Segesden, Szennán. Néhány ilyen külső pajta a telkek végében még látható volt az 1950-es évek elején. Ninyakevácson, a falu mellett részben, az országút mentén, a beltelken kívül álltak egymás mellett a pajták. Tótszentpál és Varjaskőr falvak közötti mezőn is volt ilyen külső pajta még 1966-ban is. Bismnóól, tyukól sűvényfalas leg-en a lakóépület végénél.

A lakóházzal szemben kettőskamra épület. /Csökölly, Dózsa Gy. u. 15./

4./ A negyedik telkek ugyancsak nagygazda portá: szűcs telken. Lakóháza ellátás szerkezetű, szoba - konyha, kamra, sábertetés. Konyhájában pendelykéményt téglakamencót, kotlant és rakott sparnetot kell elhelyezni. /Kisbajom, Kossuth L. u. 144. Uzv. Csitár Ferencné, 1850 körüli időből/.

Az istálló és pajta épületét a telkek közepén keresztbe kell elhelyezni, mint a számadfordulón van erre példa. /Gamas, Deák F. u. 11. Egybeépített pajta istálló és szin/. Kukoricogóré szemben a lakóházzal, lécekből /Alsók, Farkas János u. 15. Duics Imre/.

Bismnóól és tyukól egybeépítve.

Az első telkek kerítése deszkából, a második öklösövényből, a harmadik sűvényfennséből, a negyedik hasított keményfápallóából legyen, felül beszegve. - Kerkes - kaput is kellene rekonstruálni a második és harmadik telkekre. Kutat a két nagygazda telkekre kellene tenni - egyikre gémet, a másikra lécesett tetőjú kerkeskutat.

5./ A szőlőhegyi részre háromféle pincetípus szükséges:

a./ Csopán borosfalu nagyméretű, pincéből és prűsházából álló /Hagyberki Szőlőhegy/.

b./ borosfalu pincéből és ezzel egybeépített sűvényfalú prűsházából álló épület, esetleg állatok bekötésére szolgáló szinnel. /Bányéri hegy, Nagymarton, vagy Felsőszegedi hegy/.

c./ Faviás, sűvényfalú pince /Szilvásszentmártoni hegy/.

6./ A fejtőegység anyagához a következő részeket javasolom: református temetőrészlet /aselici, nagybajomi, hedrehelyi, csököllyi, Csurgó környéki fejtőkkel, köztük a legsebb feliratu nagycsepelyi darabokkal/ katolikus temetőrészlet /fa és kovácsoltvas keresettel, a fafaragáshoz hasonló kőkereszttel /evangélikus/ főképpen a megye német lakosságától/ délszláv részlet, uszód sírköszor.

Knózy Judit
néprajzes tanácsadó
Rápl-Rónai Múzeum Kaposvár

25/ A Sz. Tanácsai Tervező Vállalat által felmért lakóépületek és melléképületek műszaki leírásai és rajzanyaga.

- 15/ Babócsa, Hinya u. 242
Lakóépület VK.
- 2./ Babócsa, Hinya u. 492
Lakóépület VK.
- 3./ Csökölly Dénes Gy. u. 642
Lakóépület MJ.
- 4./ Gige, Rákóczi u. 122
Lakóépület MJ.
- 5./ Gige, Rákóczi u. 242
Lakóépület MJ.
- 6./ Kisdajom, Kossuth L. u. 1442
Lakóépület MJ.
- 72/ Hinyakovácsi Petőfi u. 22
Lakóépület MJ.
- 8./ Szenna, Árpád u. 7.
Süvényfalas pajta
- 9./ Szenna, Árpád u. 38.
Lakóépület MJ.
- 10./ Szelecskehely, H
Boron-falaz prósház.

1./ Sabócsa

**Binya u. 24.
Lakóház tulajdonosa:**

**Lakóépület VK.
Bodics Sándor és
Bodics József**

Helvrajzi szám:

Az épület alaprajzi elrendezésében szimmetrikus ház, ezen a területen elterjedt módszer, két család részére készült. A mellette levő 26-os számú már csak félig van meg.

Az utcai szoba kettőszobás. A tornác kicsi, csupán a konyha szélességében fut ki a ház szélére. A ház 1890 körül épült.

Szerkezeti leírás:

Favázos, tolpesház, sárral tapasztott vesszőfomatos fallal.

Födém: tölgyfa gerendák, fenyő deszkákkal.

Étőszervezet: elől félkertyes, udvar felől kertyett, utca felé konzolosan előreugró nyeregtető.

Padlóburkolat: csüngőt agyag.

Nyílászárók eredetiek.

Az épület állapota: műszakilag megfelelő állapotban van.
/Tartaléka lehet a Sabócsa, Binya u. 49. sz. épületnek/.
A lakóépületről műemlékfelmérési dokumentáció készült.

2./ Babócsa

Sinya u. 49.
Lakóház tulajdonosa:

Lakóépület VK.
Ber. eni Mihályos

Általános adatai

Az épület kb. 100 éves, három helyiségből áll, fűtőkonyha, oldaltornácus, faragott oszlopokkal. Eredeti állapotában maradt fenn.

Szerkezeti leírás:

Falazás: talpasán petica álmattal.

Fűtés: deszkaberített és agyagtapasztott pórfa.

Tetőszerkezet: kőszárdelt, nyeregtetős kétoldalt "félkontyos" konzolcsomó az utcai homlokzat elé ugrik.

Szögelt agyag padlóburkolattal, eredeti nyílászáró szerkezettel.

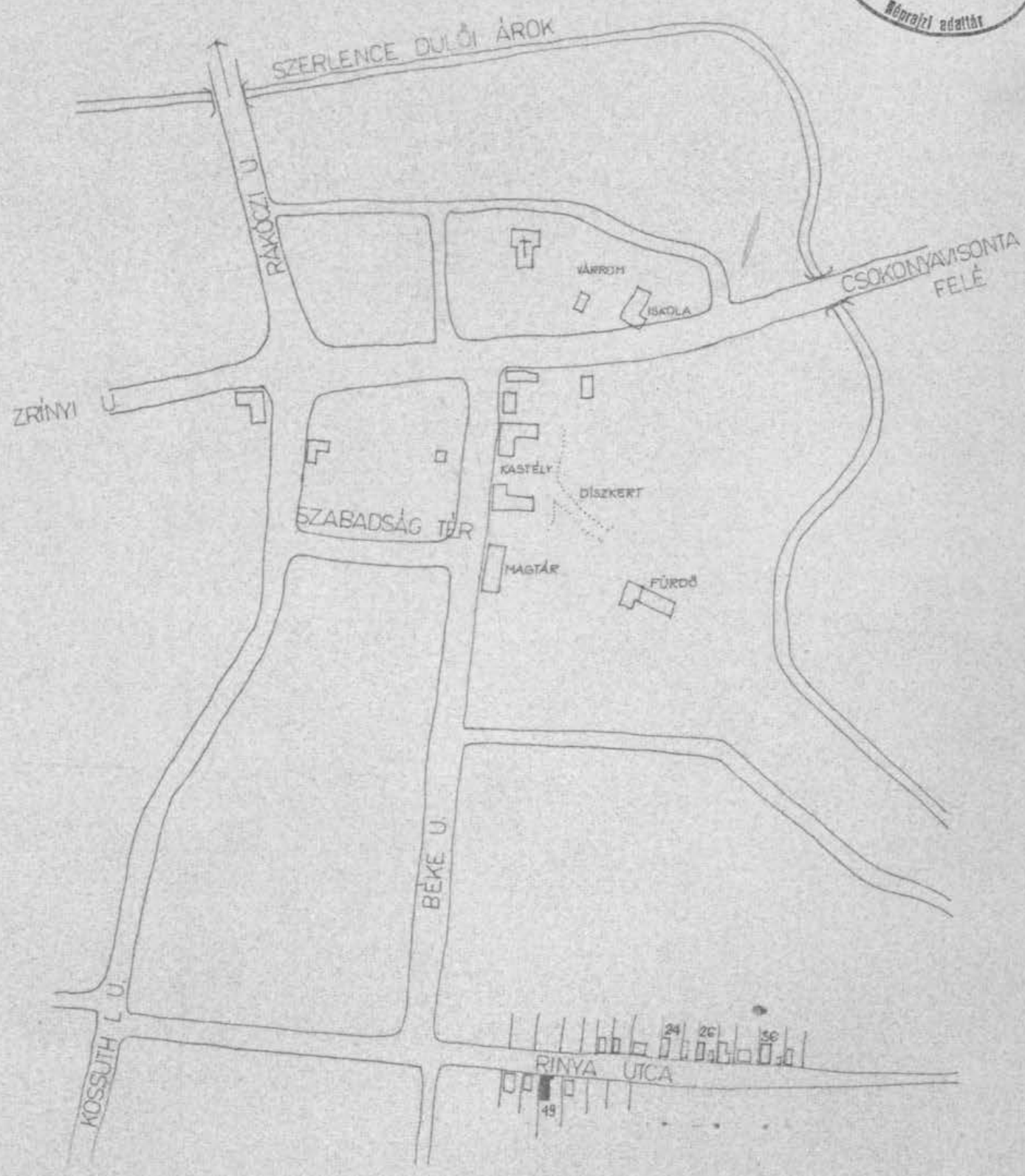
Eredeti berendezése nem maradt fenn.

Az épület állapota: megfelelő állapotban van, kiegészítő javítást igényel.

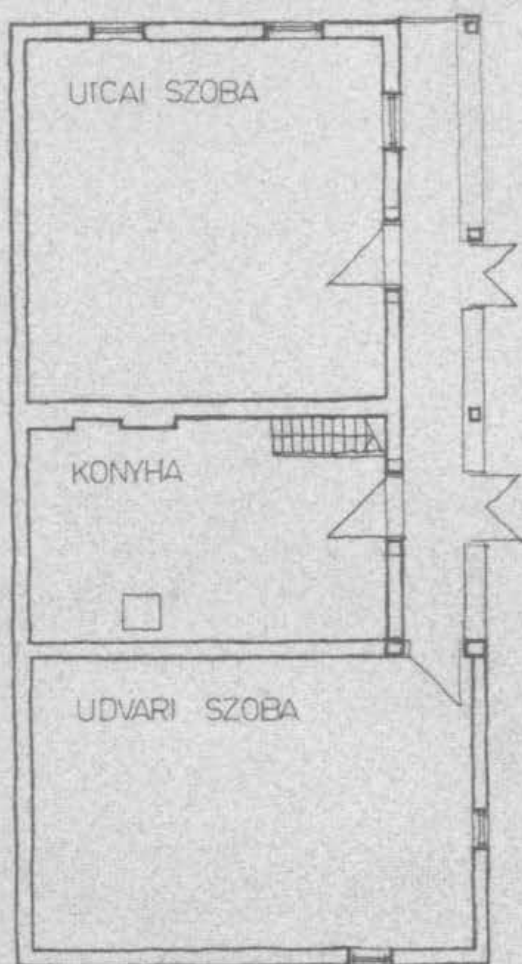
/Tartózkodáshoz elegendő a Sinya u. 29./

A lakóépületről műemlékfelmérési dokumentáció készült.

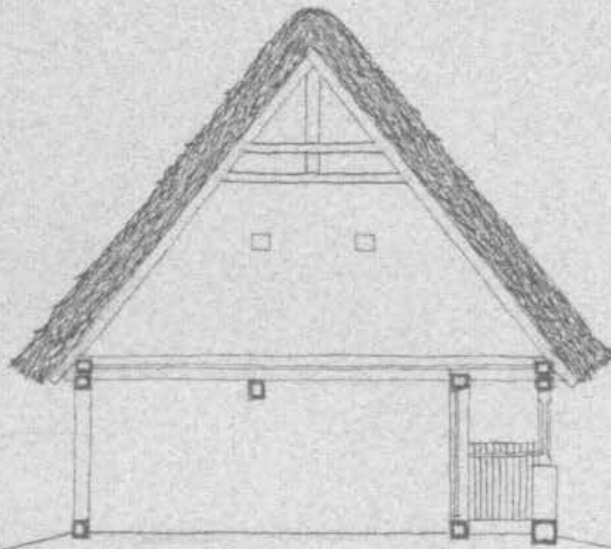
Somogy Megyei Műszaki
1977-1980.
Régezzel adattár

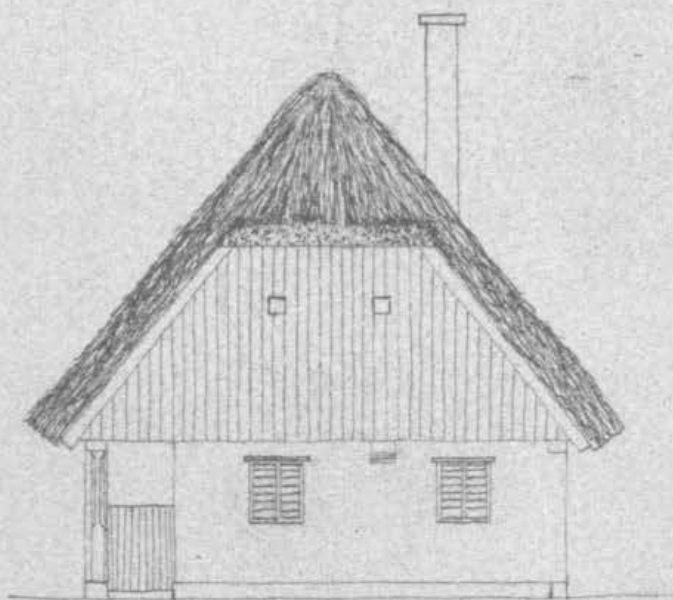
BABÓCSA RINYA U. 49. VK
LAKÓÉPÜLET HELYSZINRAJZ 1:5000

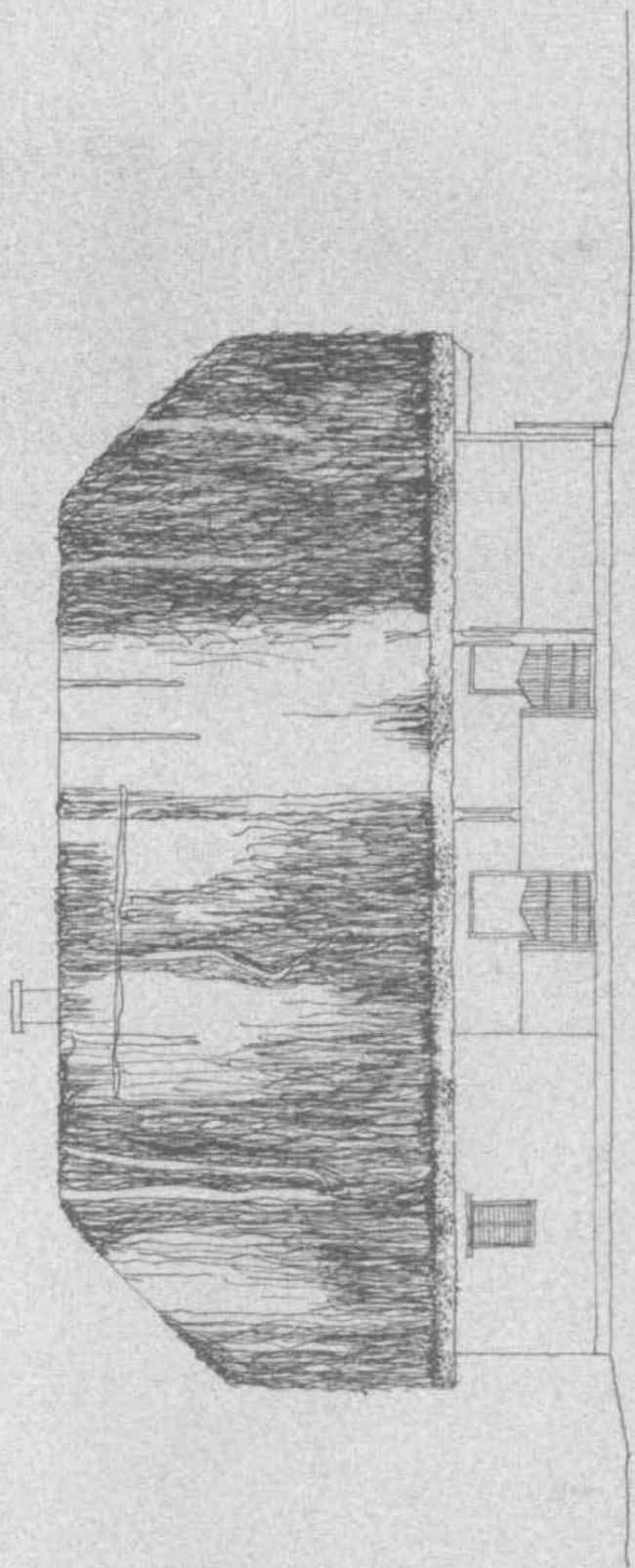
BABÓCSA RINYA U. 49. VK
LAKÓHÁZ ALAPRAJZ M 1:100

BABÓCSA RINYA U. 49. VK
LAKÓHÁZ METSZET M 1:100

BABÓCSA RINYA U. 49. MŰEMLÉK VK
LAKÓHÁZ UTCAI HOMLOKZAT M 1:100

BABÓCSA RINYA U. 49. VK
LAKÓHÁZ UDVARI HOMLOKZAT M 1:100

3./ Csököly

Dónna Gy. u. 64.

Lakóépület MJ.

A lakóház tulajdonosa:

Zsibrák Lajosné

Az 1967-es műemlékjegyzékben nem szerepel a Sz. Tanácsai Tervező Vállalat terjesztette fel az ONT-hoz védetté nyilvánítás céljából 1972-ben. A vizsgálat után a lakóház műemlékjellegű védettséget kapott. Az épület kb. 120 éves. A füstös konyha, - mely itt keskeny folyosó szerű - évekkel ezelőtt megszüntették más átalakítás nem történt. Négy helyiségből áll, első és oldaltornácos, faragott oszlopokkal, jellegzetes bejárati pítvarajtóval.

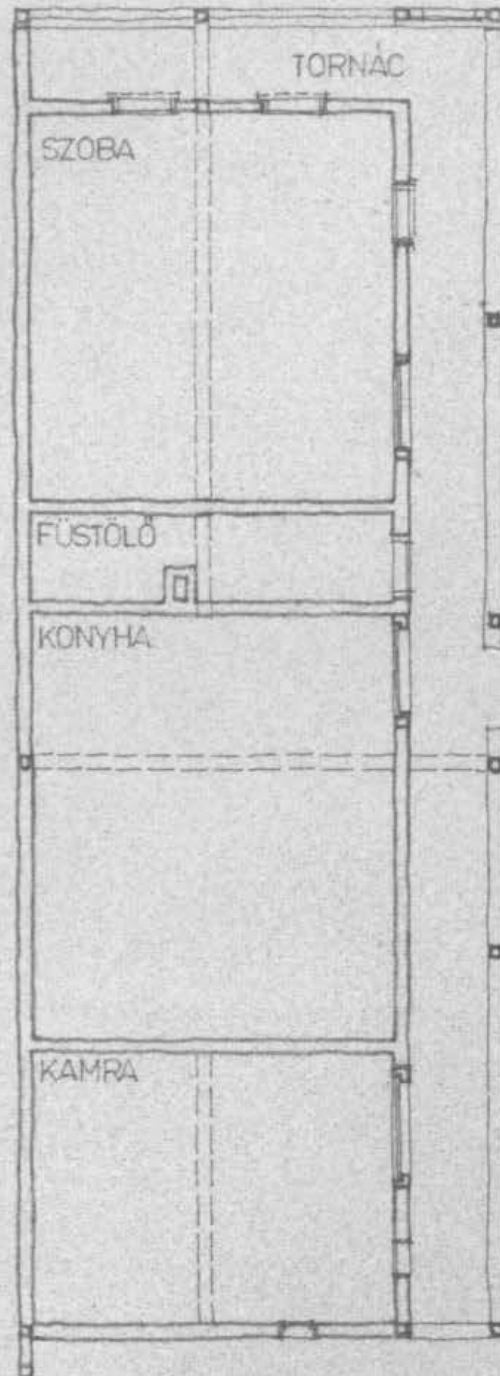
Strukturális leírás:

Favazas talpasház, paticos kitöltés falazattal.
Földön: felföldön, kővel bádolt gerendákkal.
Tetőszerkezet: nyeregterűs hétélszöglet "falkentyes", ill. kentycelt, az első az utca felé, utóbbi az udvar felé más szuppfedéssel.
Padlóburkolat: dongült agyag.
Nyílászárók eredetiek, oromzata faragott, fűrészelt díszes deszkából készült.

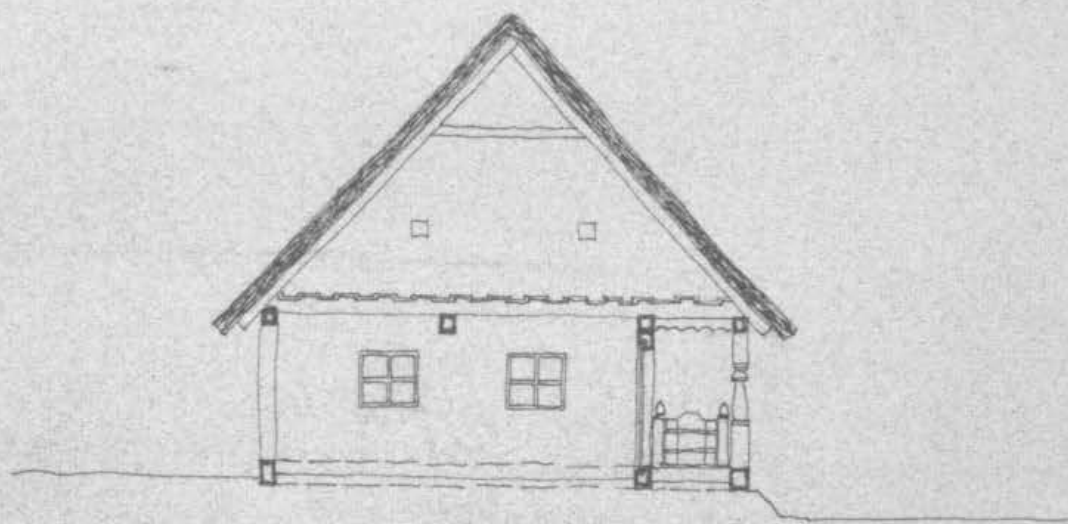
Az épület állapota:

Műszakilag megfelelő áll. opóban van, a szuppfedés felújításra szorul.

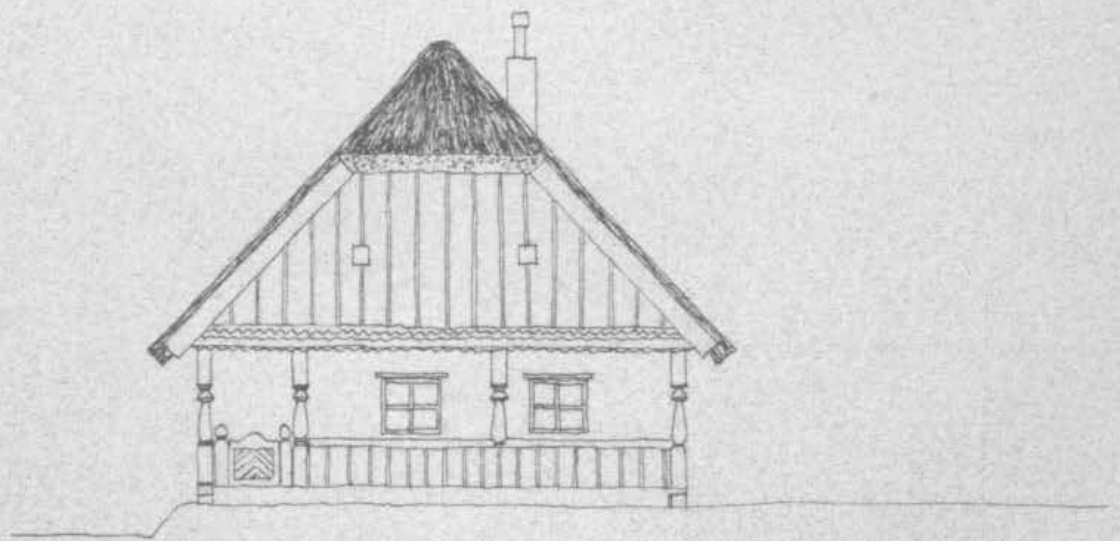
A lakóépületről műemlékfelmérési dokumentáció készült.

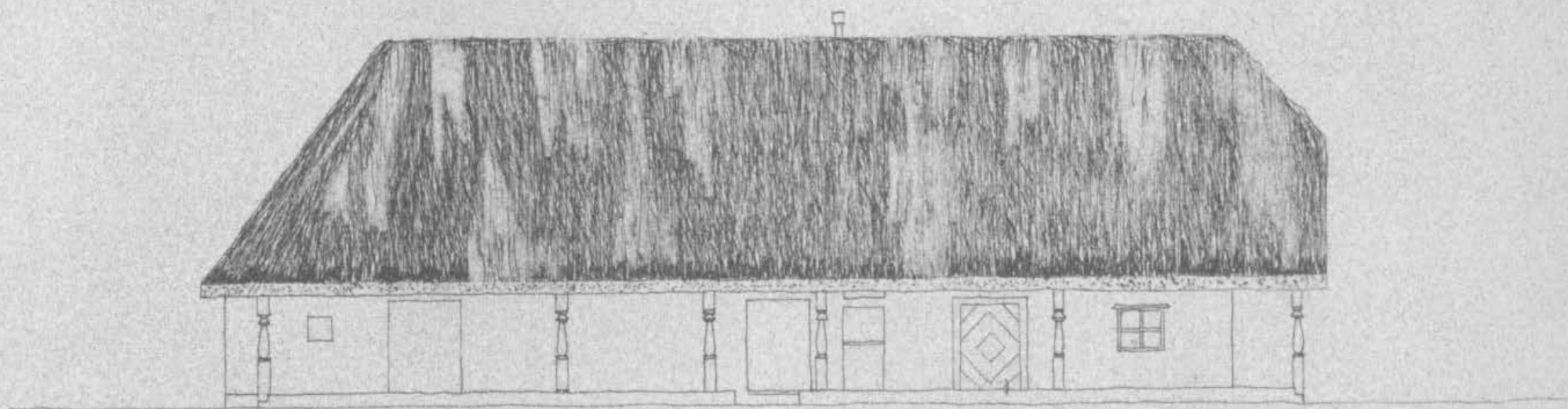
CSÖKÖLY DÓZSA GY. U. 64. MJ LAKÓHÁZ
ALAPRAJZ M = 1:100

CSÖKÖLY DÓZSA GY. U. 64. MJ LAKÓHÁZ
METSZET
M=1:100

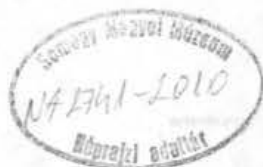

CSÖKÖLY DÓZSA GY. U. 64 MJ LAKÓHÁZ
UTCAI HOMLOKZAT M=1:100

CSÖKÖLY DÓZSA GY. U. 64. MŰEMLÉK JELLEGŰ LAKÓHÁZ
UDVARI HOMLOKZAT M=1:100

4./ G. I. g. a

Bákócsi u. 12.

Lakóépület; MF.

/Az 1967-es Műemlékjegyzékben nem szerepel, a Sz. Tanácsai Tervező Vállalat terjesztette fel az ÖMF-hez védetté nyilvánítás céljából 1972-ben./

Lakóház tulajdonosa: Kistaj Jánosné

/Ürököse: Böcsi József/

Helyleírási adatai

Az épület a 24. sz. g. I. házhoz hasonló típus, kb. 150 éves, szegényszerű ház "főltelkes". Két helyiségből áll, kőszekényhája ép. Az épület, "felbevágott", az udvar felőli részt lebontották.

Szerkezeti leírás:

Favázas talpesház, patices kitöltés falazattal, elő és oldaltornácus, faragott oszlopokkal.

Födém: kézzel bárdolt gerendákkal.

Tetőszerkezete: hátoldalt kontyolt nyeregűtető szuppfedéssel.

Döngölt agyag, padlóburkolattal, eredeti fa nyílászáró szerkezettel. Granzata szőp, fűrészelt deszkából.

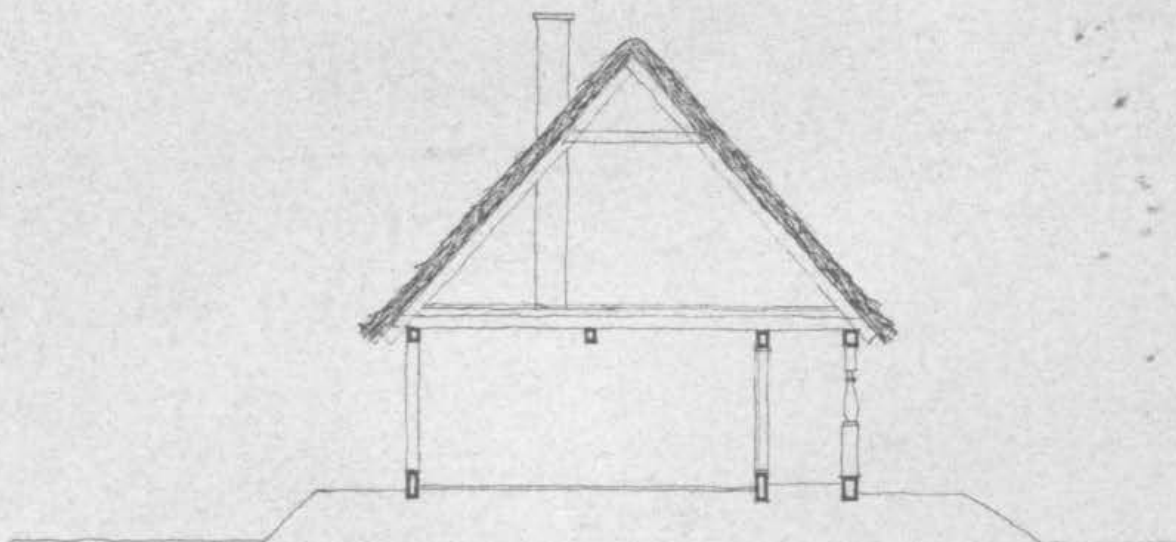
Az épület állapota

A szuppfedés kivételével megfelelő állapotú.

Az épületről műemlékfelmérési dokumentáció készült.

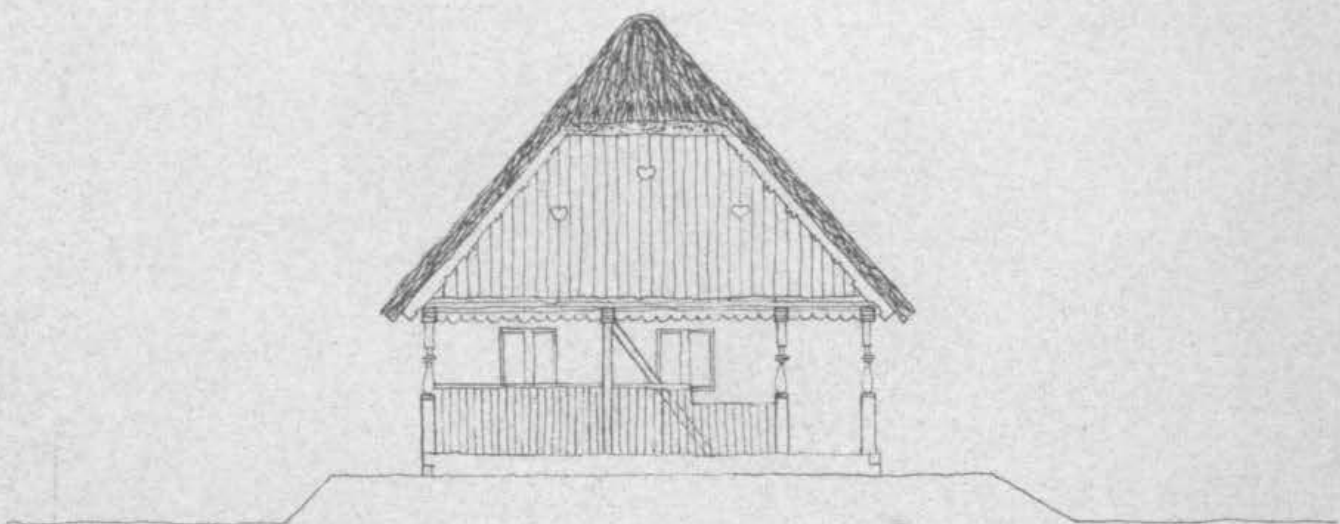

GIGE RÁKÓCZI U. 12-24 MÜEMLÉK J.
LAKÓÉPÜLETEK HELYSZÍNRAJZ 1:1000

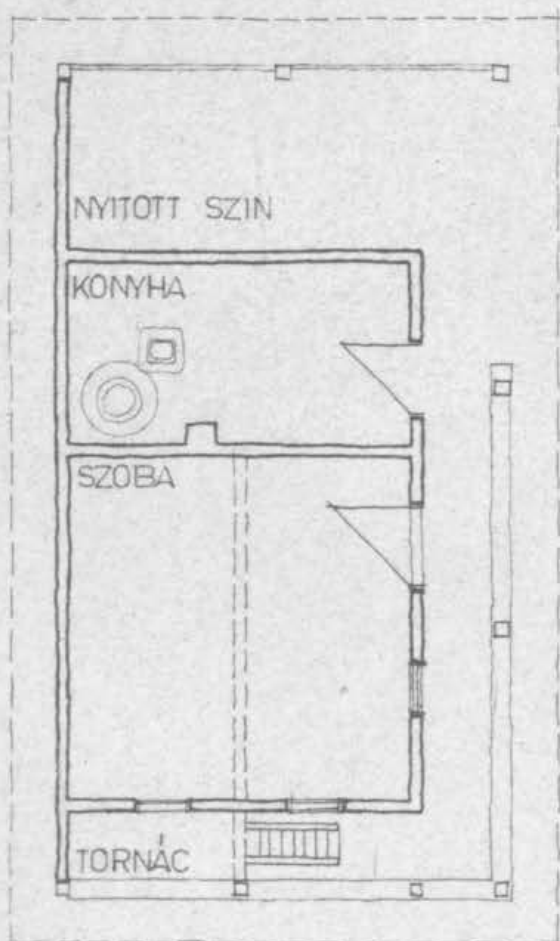

GIGE RÁKÓCZI U.12. MŰEMLÉK J
LAKÓHÁZ METSZET M 1:100

Somogy Megyei Múzeum
N. 2741-LXX
Műrajzi adattár

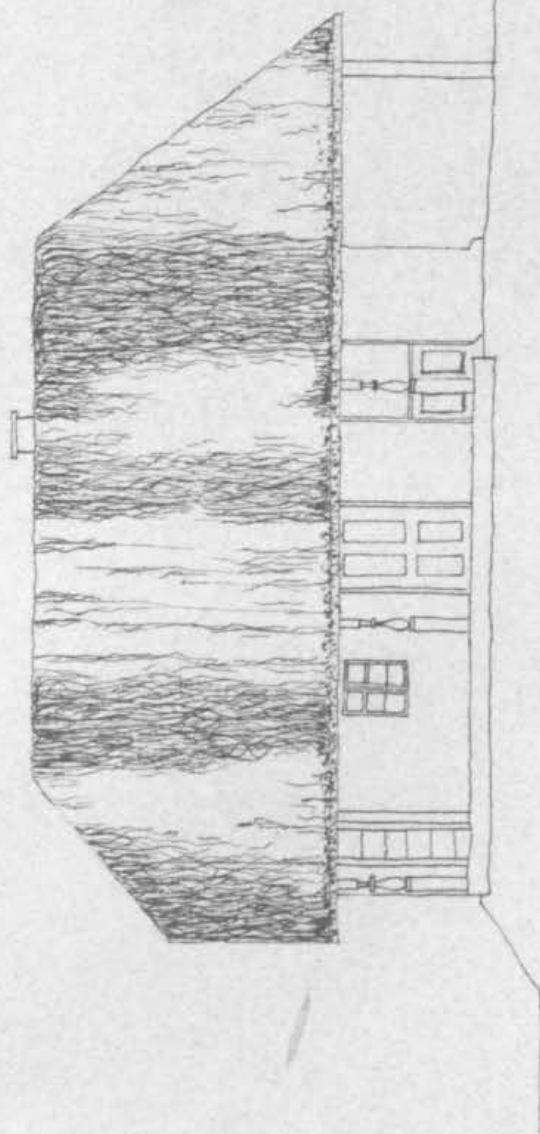

GIGE RÁKÓCZI U. 12. MÜEMLÉK J
LAKÓHÁZ UTCAI HOMLOKZAT M 1:100

GIGE RÁKÓCZI U.12. MÜEMLÉK J
LAKÓHÁZ ALAPRAJZ M 1:100

Somogy Megyei Múzeum
NF 2761A-1010
Művelődési adattár

GIGE RAKÓCZI U. 12. MŰEMLÉK J.
UDVARI HOMLOKZAT M 1:100

5./ Állg.

Rákóczi u. 24.

Lakóépület.

/Az 1967-es Műemlékjegyzékben nem szerepel, a Sz. Tanács-i Tervező Vállalat terjesztette fel az ÖMF-ben, védetté nyilvánítás céljából 1970-ben./

A lakóház tulajdonosa:

Rostás Sándor

Helyrajzi adat:

Az épület kb. 150 éves. A fűtős kőnyhá 50 évvel eselést megszüntették, más átalakítás nem történt. Két helyiségből áll, elő- és oldaltornácos, - szép faragott oszlopokkal.

Szerkezeti leírás:

Favázas talpasház, paticsa kitöltés felazattal, felfűtés kézzel bárdolt gerendákkal.

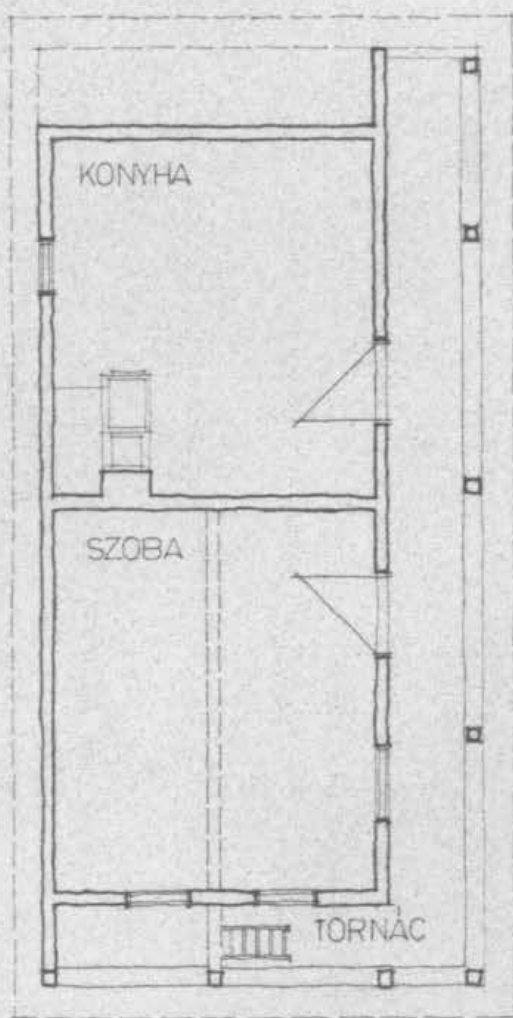
Tetűszerkezete: kontyolt nyeregtes szuppfedésrel.

Laptégla és dűngült agyag padlóburkolattal, eredeti kifelé - befelé nyíló pallótokos ablakokkal.

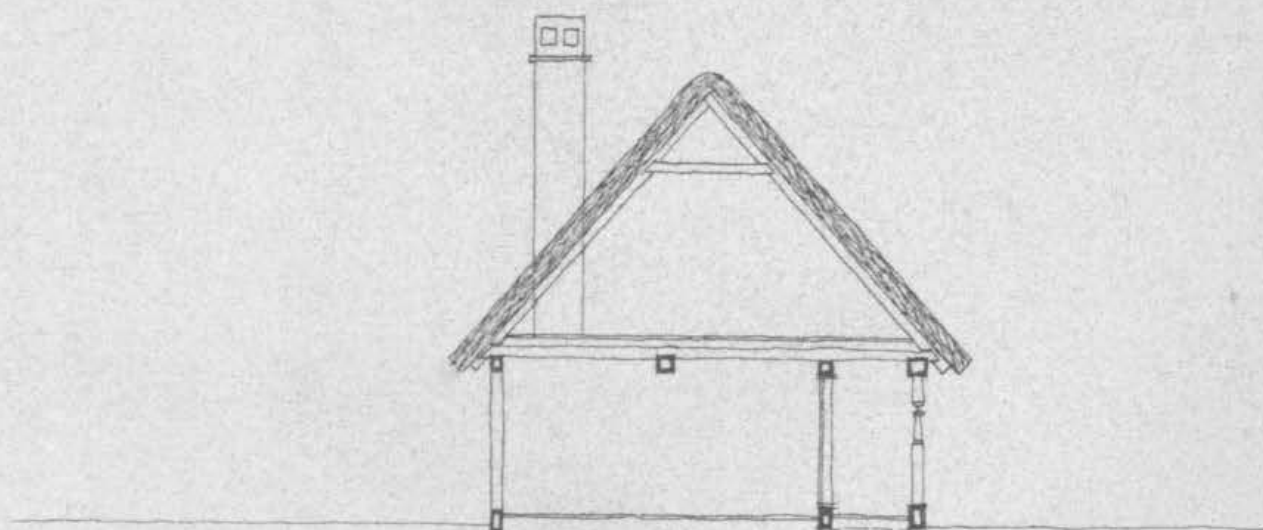
Az épület állapota:

Megfelelő állapotú, faanyag egészséges, kevés vakolási és szuppfedési munka végzendő. /Elképzelhető a két gigei lakóházból egyetlen típus kialakítása./

Műemlékfelmérési dokumentáció készült.

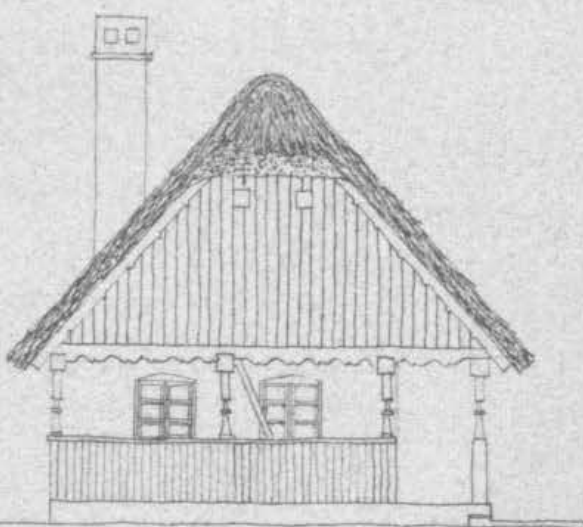

GIGE RÁKÓCZI U. 24. MÜEMLÉK J
LAKÓHÁZ ALAPRAJZ M 1:100

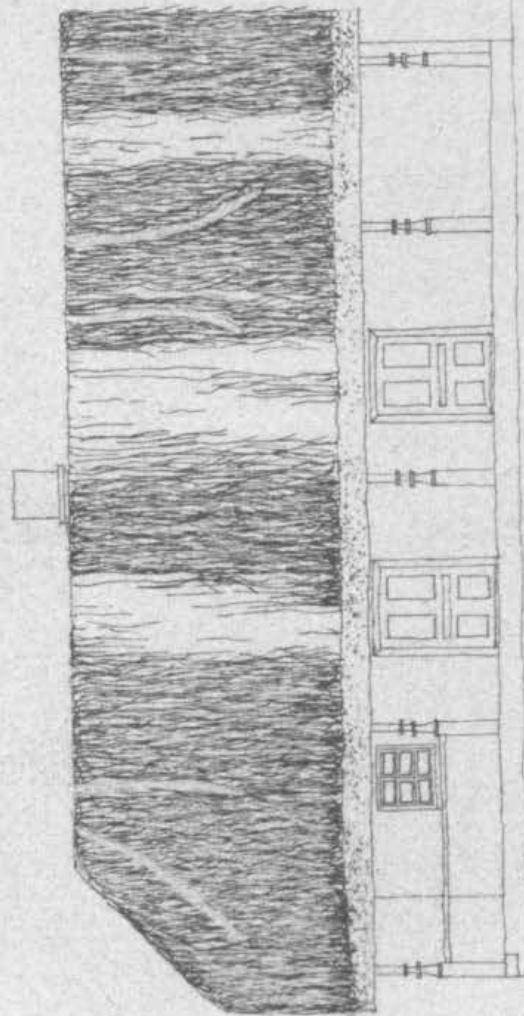
GIGE RÁKÓCZI U. 24. MŰEMLÉK J
LAKÓHÁZ METSZET M 1:100 ,,

Semsey Károly Múzeum
NH 1341-2010
Réprajzi adattár

GIGE RÁKÓCZI U. 24. MŰEMLÉK J
LAKÓHÁZ UTCAI HOMLOKZAT M 1:100

Somogy Megyei Múzeum
NA 2741-2010
Műrajzi adattár

GIGE RÁKÓCZI U 24. MŰEMLÉK J
LAKÓHÁZ UDVARI HOMLOKZAT M 1:100

6./ Kisbajom

Lakóépület MJ.

Kossuth L. u. 144.

/Az 1967-es Műemlékjegyzékben nem szerepel, védettségét az 1972-es felterjesztés után nyerte az ÖMF. elő történet felterjesztés után./

Tulajdonosa: Úr. Csizár Ferencné

A lakóépület eltérően a többi példától, nem oromfeles, hanem elől kontyolt kialakítású. Majdnem teljes egészében eredeti állapotában maradt fenn, kivéve a füstökonyhát és kemencét, amelyeket átalakítottak és lebontották.

Szerkezeti leírás:

Favámsz falazás, oldalatornásos kiképzés.

Fűdém keresztmestergörbűs, perfüdém.

Fedőszék: ágazsfás, kétoldalt kontyolt tetőszerkezet.

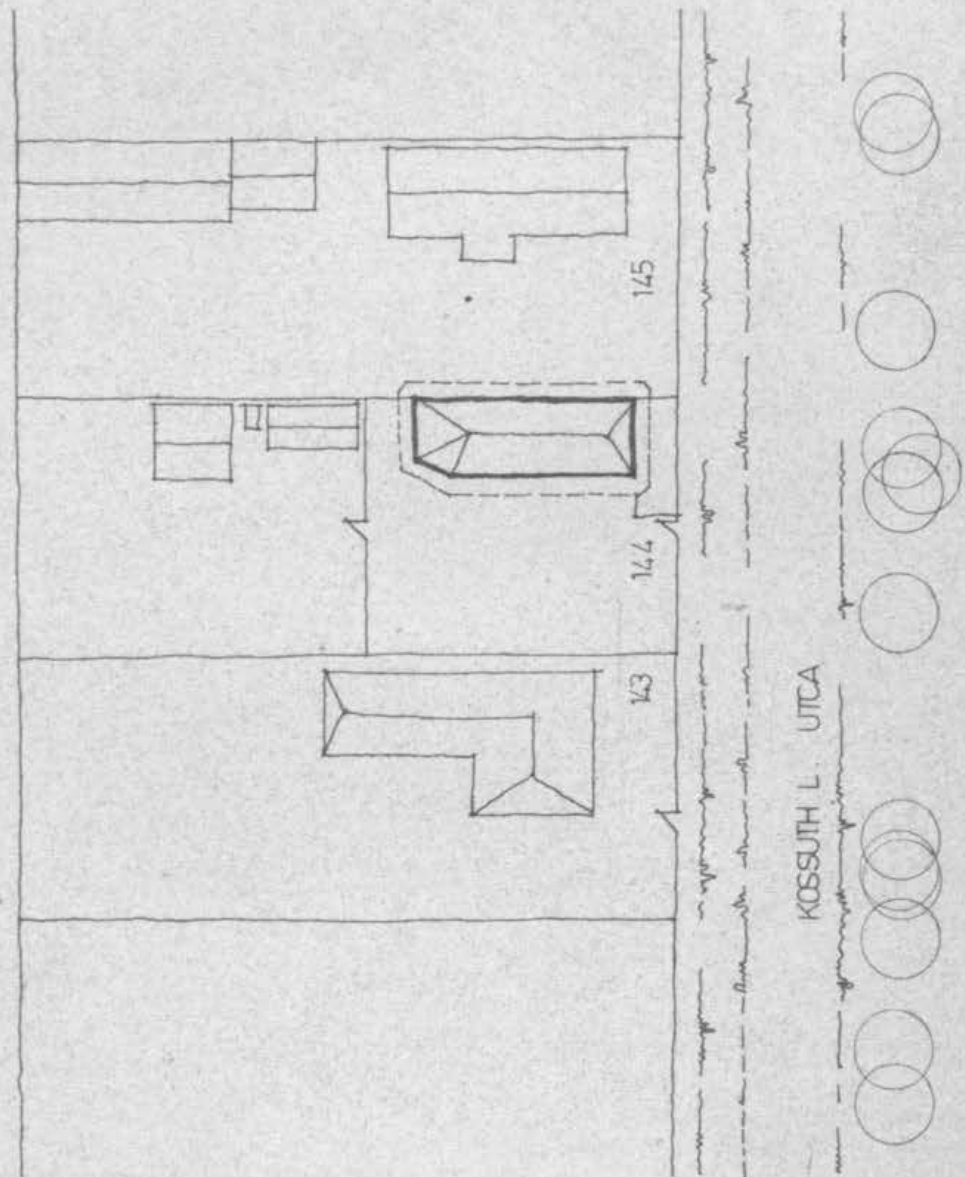
Hylázárók: fatáblás eredeti ablakok.

Belső berendezés között még található néhány szép jellegzetes darab szék, 1850 feliratu festett láda, szerszámok, kosok.

Az épület állapota: nagyon jó állapotban, szupfedését szépen karbantartják. Különösen szép a gerinc "bábas" záródása.

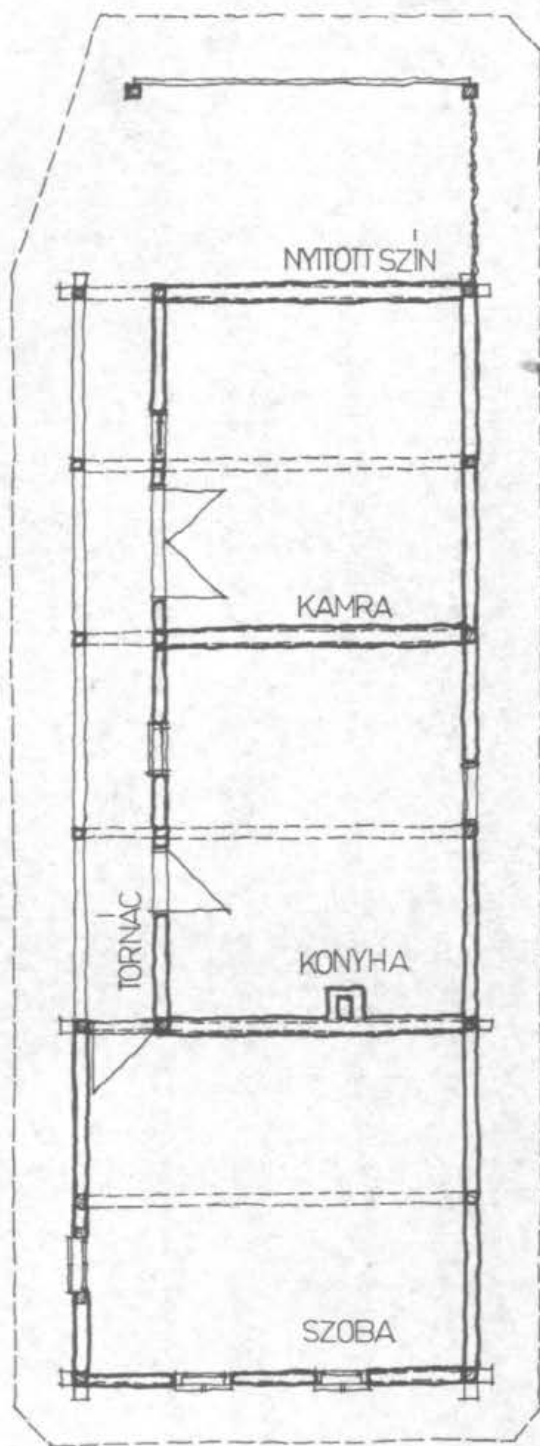
Műemlékfelmérési dokumentáció készült.

Sárvány Megyei Mérnökök
NA 2741-2010
Térrajzi adatlát

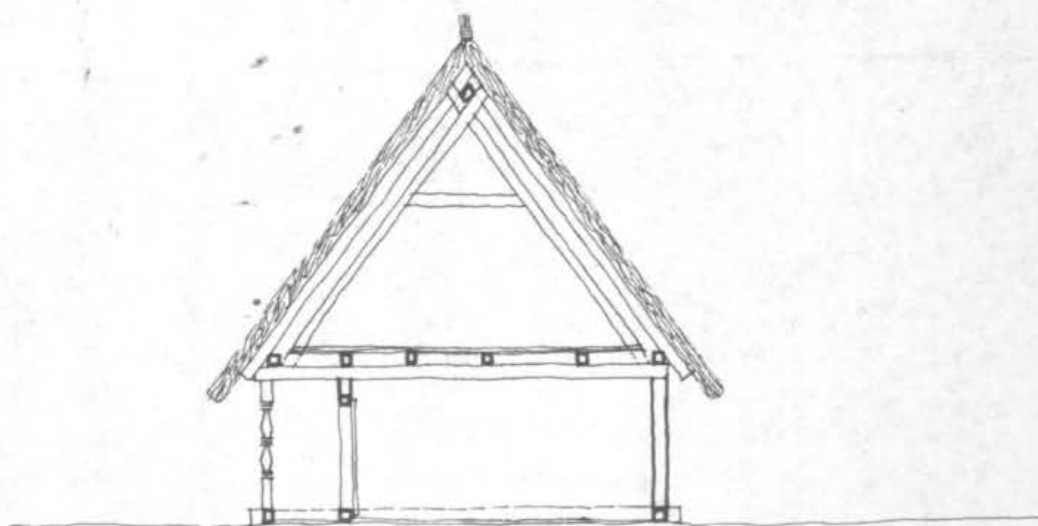
KISBAJOM KOSSUTH L.U. 144.
LAKÓHÁZ HELYSZINRAJZ

MJ
M 1:500

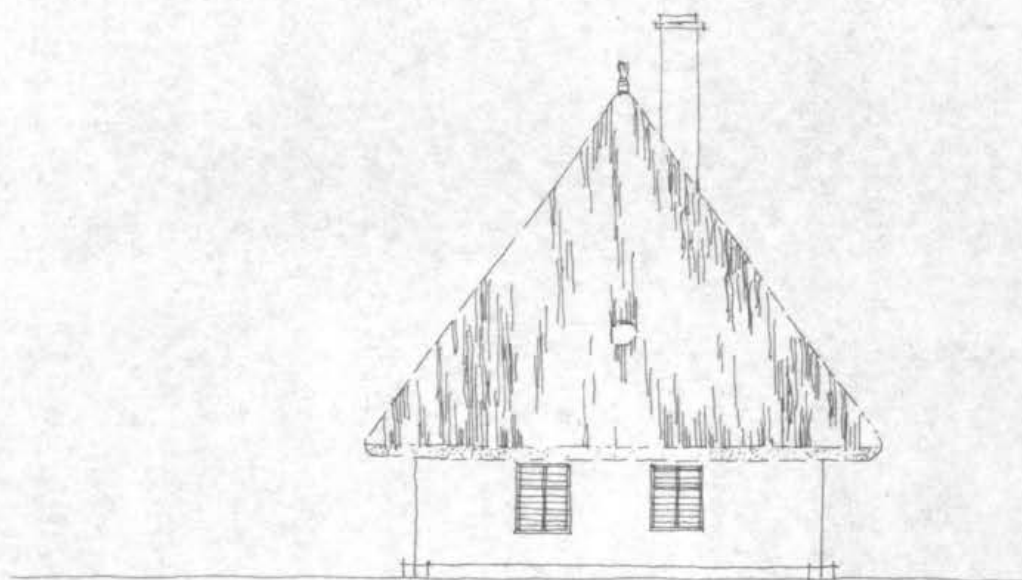

KISBAJOM KOSSUTH L. U. 144.
LAKÓHAZ ALAPRAJZ

MJ
M 1:100

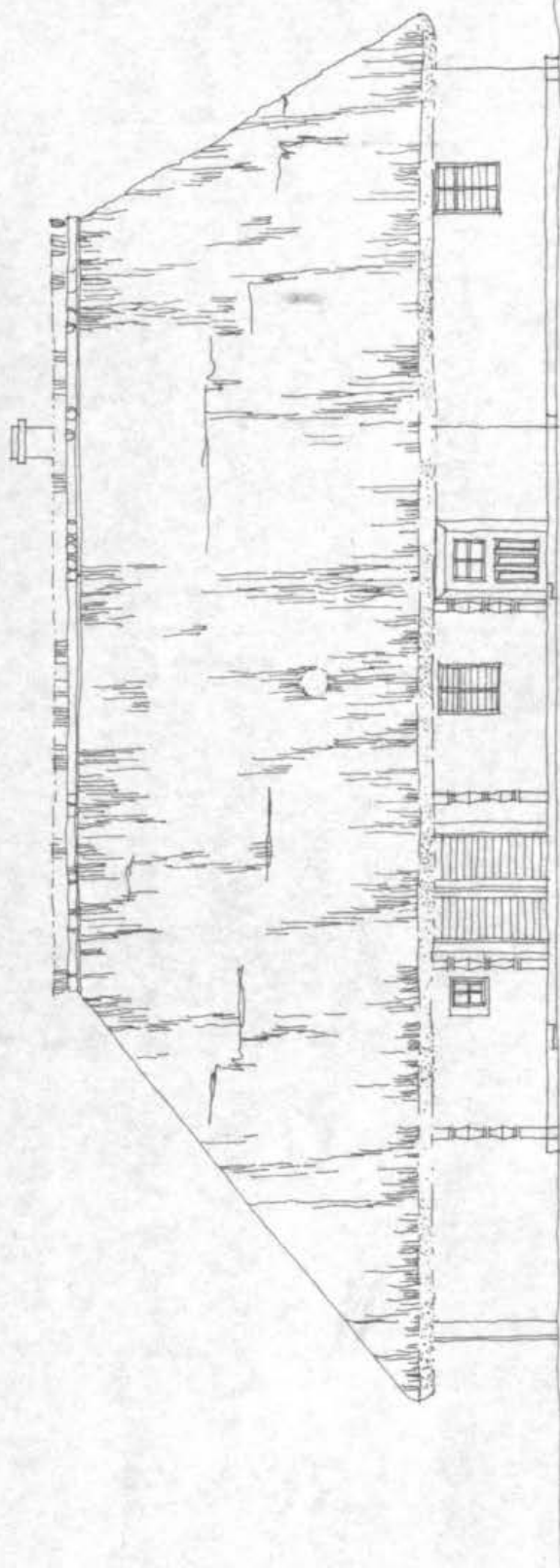

KISBAJOM KOSSUTH L. U. 144. MJ
LAKÓHÁZ METSZET M1:100

KISBAJOM KOSSUTH L. U. 144. MJ
LAKÓHÁZ UTCAI HOMLOKZAT M 1:100

Somogy Megyei Múzeum
NA 2741-2010
Méret: adottság

KISBAJOM KOSSUTH L. U. 144. MJ
LAKÓHÁZ UDVARI HOMLOKZAT M 1:100

7./ Hírneművédelmi

Petőfi u. 2.

Lakóépület M.

/Az 1967-es Műemlékjegyzékben nem szerepel, a Kaposvári Járási Hivatal terjesztette fel, az ÖMF. védetté nyilvánítás céljából 1970-ben./

Lakóház használatvezetője:

Göncz Sándor

Helyrajzi szám: 41.

Az épület 1861-ben épült, három helyiségből áll, füstökonyhája ép. Eredeti állapotban maradt fenn. A Szeméi Tanács 1971-ben megvásárolta a Felügyelet számára.

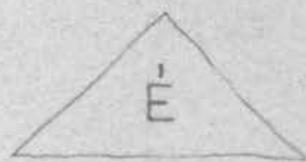
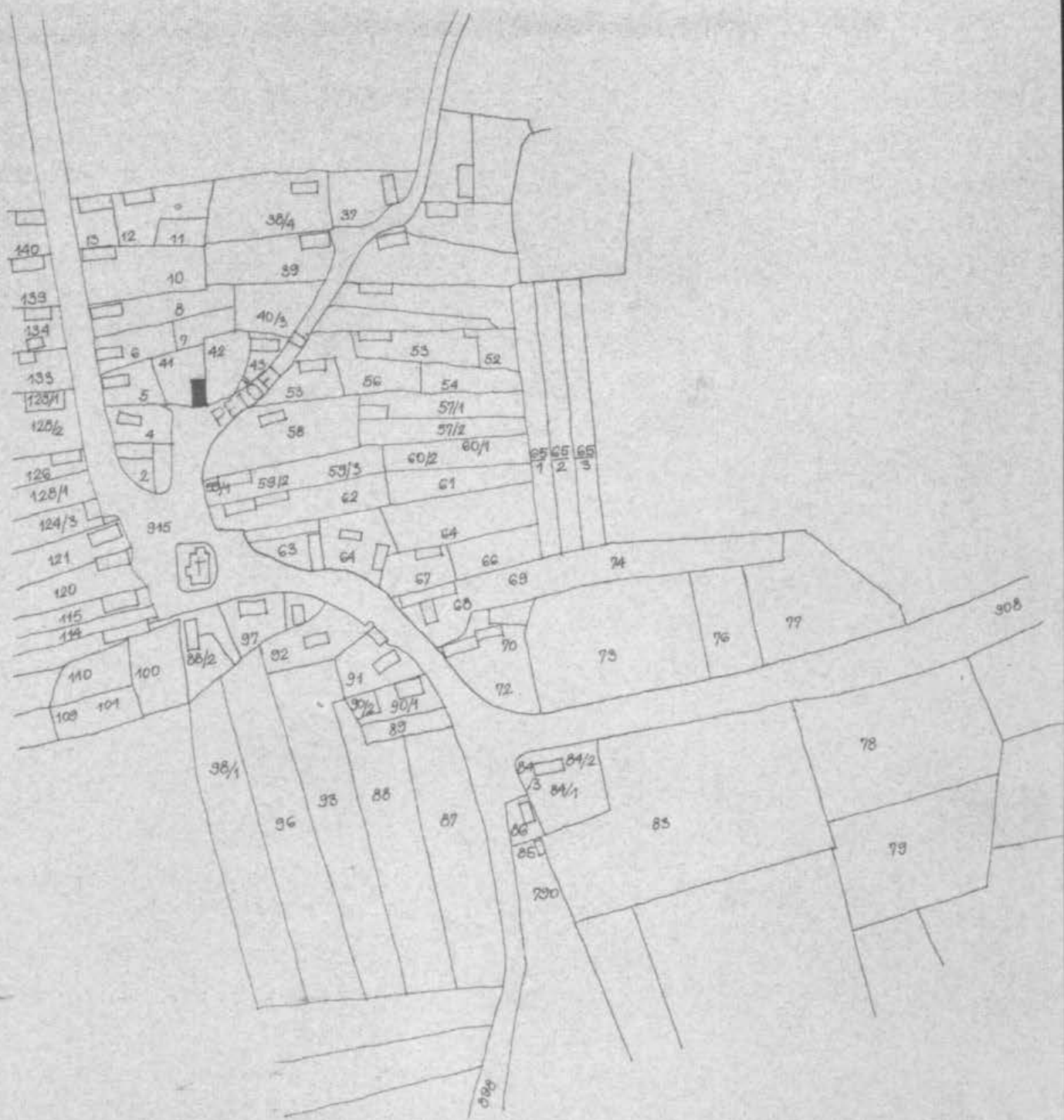
Szerkezeti leírás:

Érvényes talpszáz, "fecskerekedés" felazattal, elő és oldaltomáccal, nagyon szép faragott oszlopokkal. Fűdém: pórfűdém, tetőszerkezet kontyelt nyeregű, eredeti állapotban faszegekkel. Dűngölt agyag padlóburkolattal, eredeti nyílászáró szerkezetekkel, ki-be nyíló pallótokos ablakokkal.

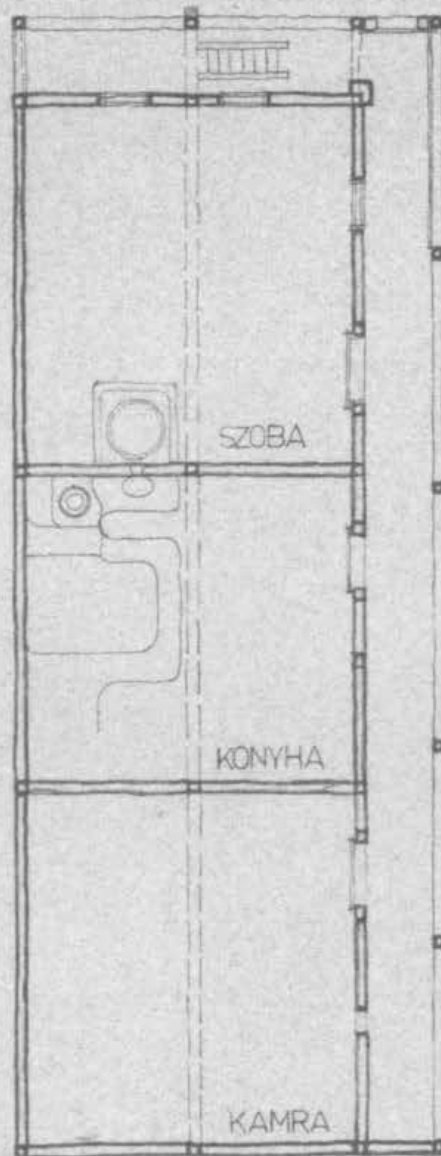
A helyiségek eredeti berendezéssel, szemeskályhával, kemencével.

Az épület állapota: talpgerendék meglazultak, keleti oldalra dől a ház. Zsuppfedés teljes egészében kijavítandó.

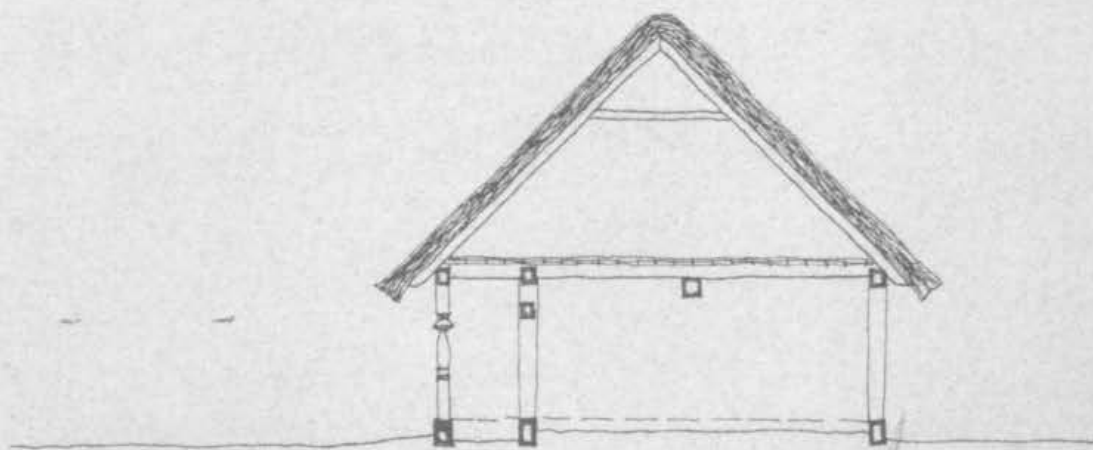
Az épületről műemlékfelmérési dokumentáció készült.

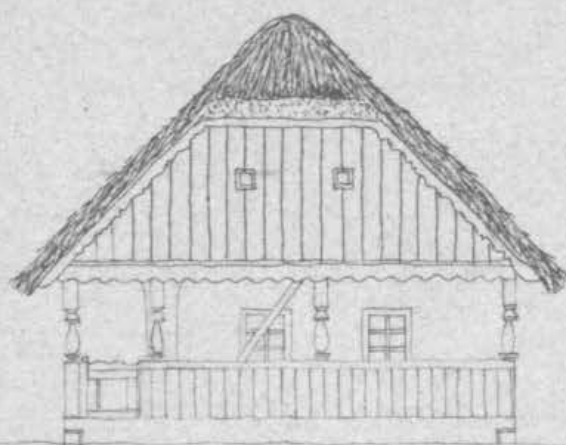
RINYAKOVÁCSI PETŐFI S. U. 2. NÉPI MŰEMLÉK
HELYSZINRAJZ
M 1: 2880

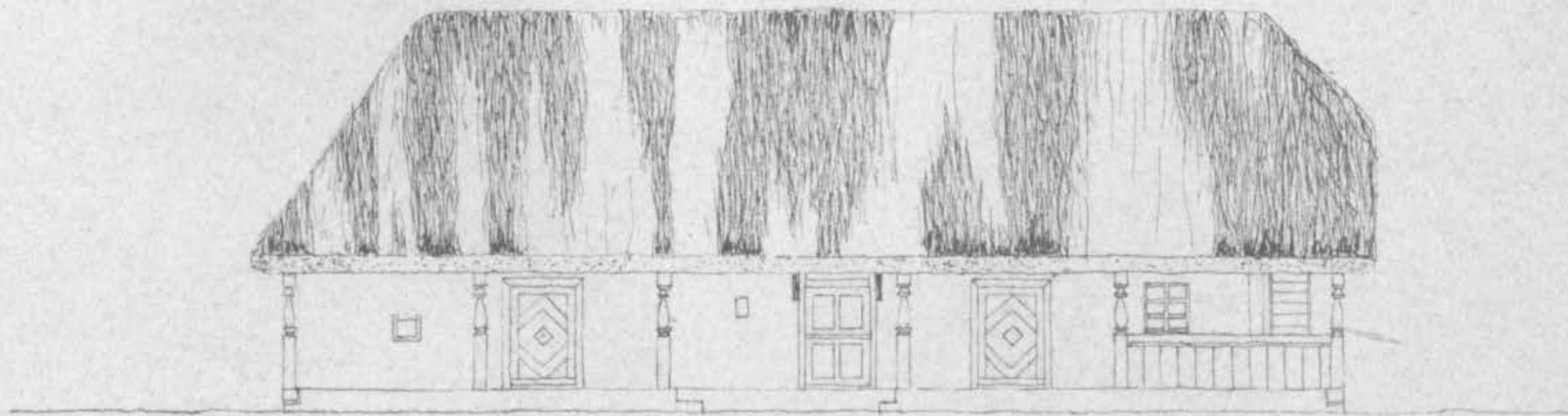
RINYAKOVÁCSI PETŐFI S.U.2. MŰEMLÉK
LAKÓHÁZ ALAPRAJZ M 1:100

RINYAKOVÁCSI PETŐFI S.U.2. NÉPI MŰEMLÉK
LAKÓHÁZ METSZET M=1:100

RINYAKOVÁCSI PETŐFI S. U. 2. MŰEMLÉK
LAKÓHÁZ UTCAI HOMLOKZAT 1:100

RINYAKOVÁCSI PETŐFI S.U.2. NÉPI MŰEMLÉK
LAKÓHÁZ UDVARI HOMLOKZAT M = 1:100

8./ Szász

Spód u. 7.

Süvénnyfalas pajta.

A pajta tulajdonosa:

Hossu János.

Alaprajzi szám: 44.

A pajta kb. 120 éves.

Az alaprajzi elrendezést egyterű, háromszögű.

Szerkezeti leírás:

Favázas, talpos, veszőfermes ún. süvénnyfalas pajta.
Füddm: fagerendák szoboron, deszkákon és sáronis nélkül, nyitott tetővel, zsuffedéssel.

Falburkolat: dűngült agyag.

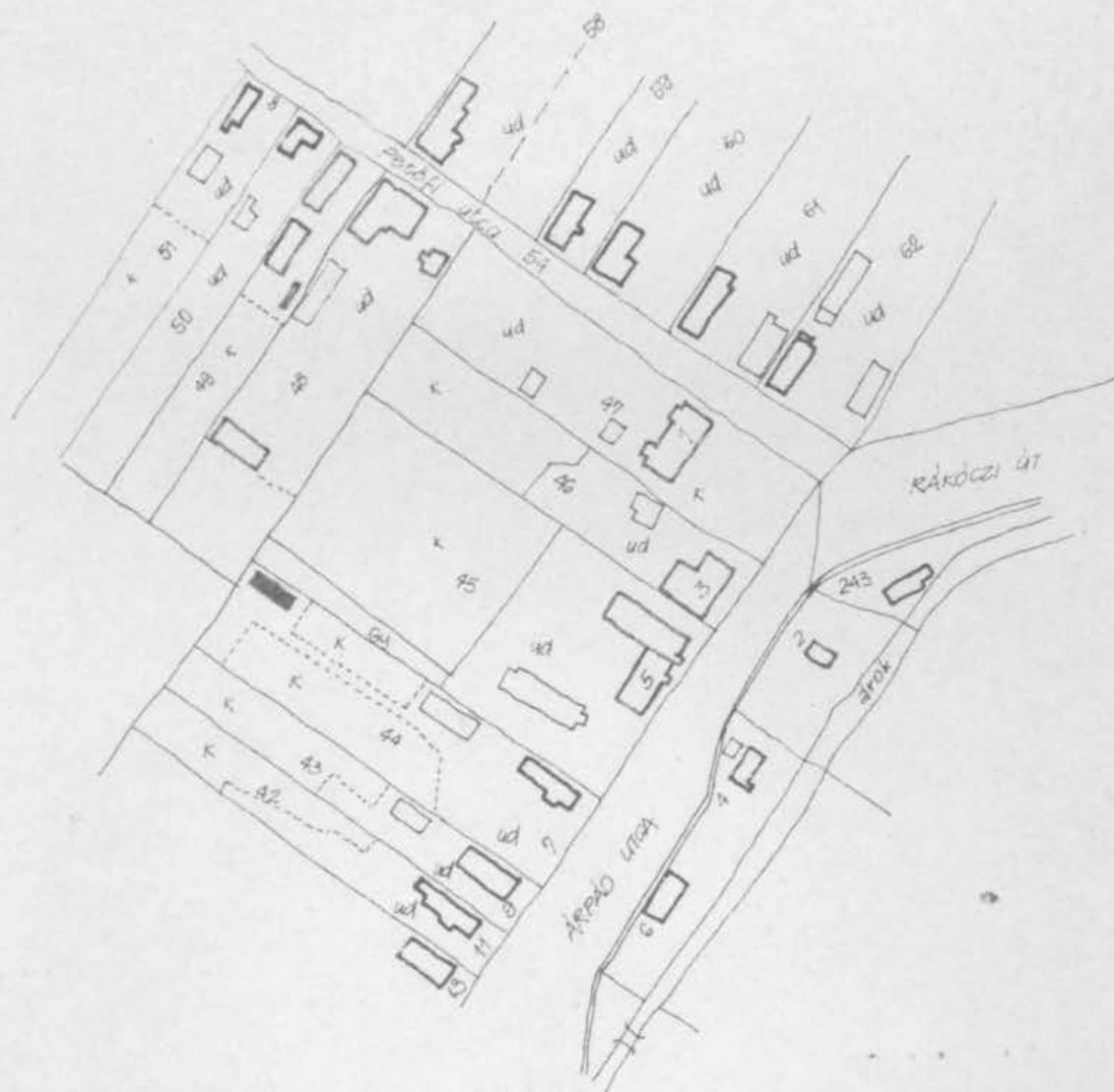
A nyílászárók eredetiek, fából készülték, fa szeggekkel, faszappal.

Historia:

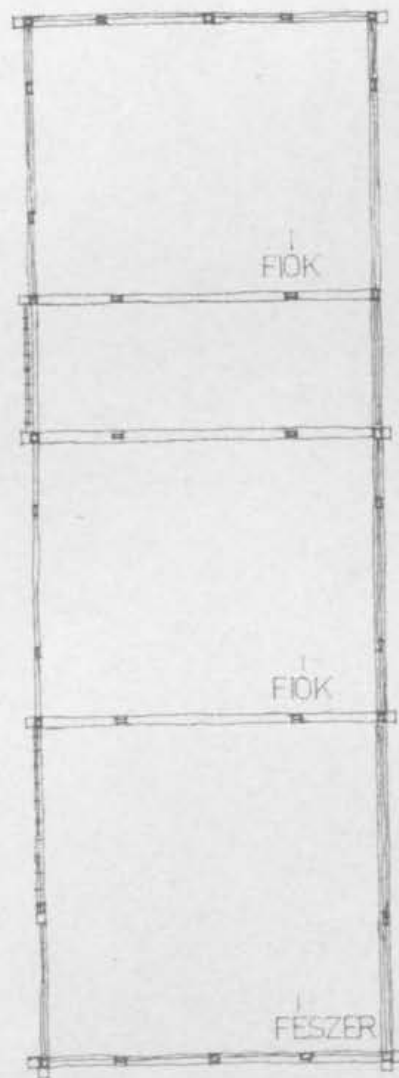
Kb. 60 évvel ezelőtt a tulajdonos lecsérlette a déli és keleti homlokaton megrongálódott süvénnyfalat, s most látható deszkázása.

Az épület állapota teljesen megfelelő állapotban van.

Az épület felmérését a Sz. Tanácsai Tervező Vállalat végezte el.

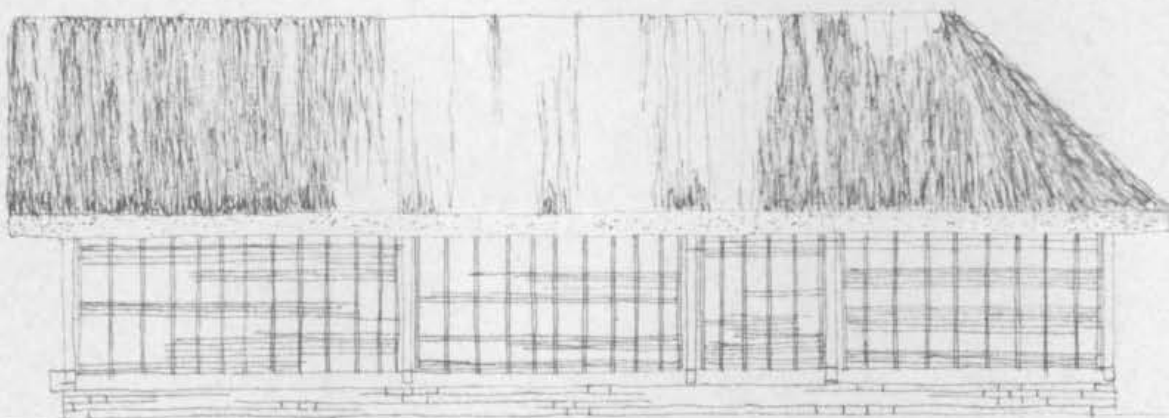
SZENNA ÁRPÁD U.7. SÖVÉNYFALAS PAJTA
HELYSZINRAJZ
M=1:2000

SZENNA ÁRPÁD U. 7. SÖVÉNYFALAS PAJTA
ALAPRAJZ M=1:100

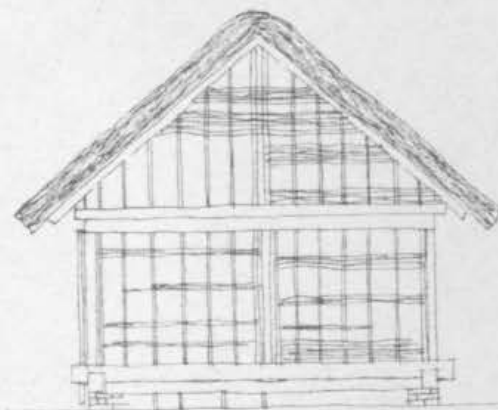
SZENNA ÁRPÁD U.7. SÖVÉNYFALAS PAJTA
METSZET M=1:100

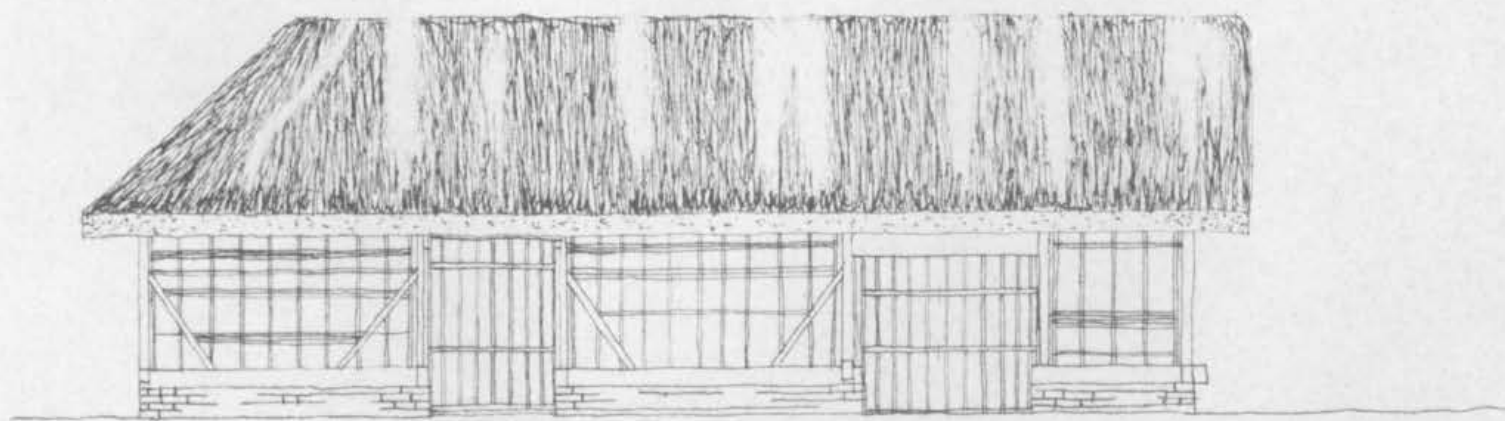
SZENNA ÁRPÁD U.7. SÖVÉNYFALAS PAJTA
KELETI HOMLOKZAT

M-1-100

SZENNA ÁRPÁD U. 7. SÖVÉNYFALAS PAJTA
ÉSZAKI ÉS DÉLI HOMLOKZAT M-1:100

SZENNA ÁRPÁD U. 7. SÖVÉNYFALAS PAJTA
NYUGATI HOMLOKZAT M=1:100

9./ S z e n s

Árpád u. 38.

Lakóépület MJ.

Lakóház tulajdonosa:

Zsóka Peti Lidi

Helyrajzi szám: 191.

/Az 1967-es Műemlékjegyzékben nem szerepelt, a Nem. Tervező Vállalat terjesztette fel az ÖMF-hoz védetté nyilvánítás céljából 1972-ben/. Az épület a vizsgálat után MJ. lett.

Az épület kb. 150 éves. Három helységről áll, szoba, füstös konyha, WC. Elő- és oldalterennel, faragott o-zlopokkal, a füstökonyha eredeti állapotában található meg, vastag kőemlékekkel.

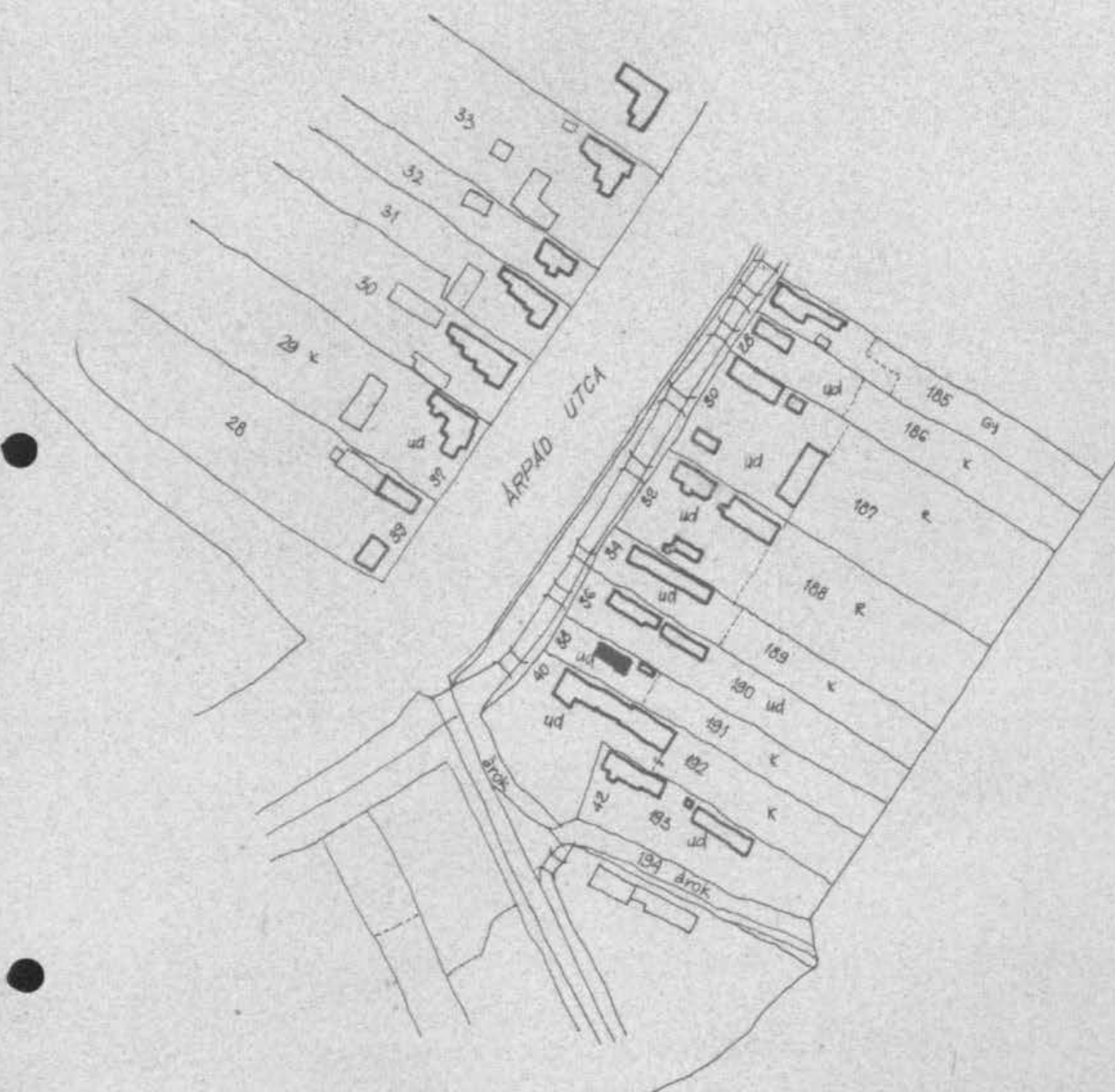
Szerkezeti leírás:

Favázas talpszár, pátios kitűlésszállal, faföldön kővel hárdolt gerendákkal. Az épület keleti oldalán teljes hosszában km. téglafalazat pótlás kb. 50 évvel ezelőtt, erős rongálódás után ca. 1920-ig. Az épületben más változás nem történt.

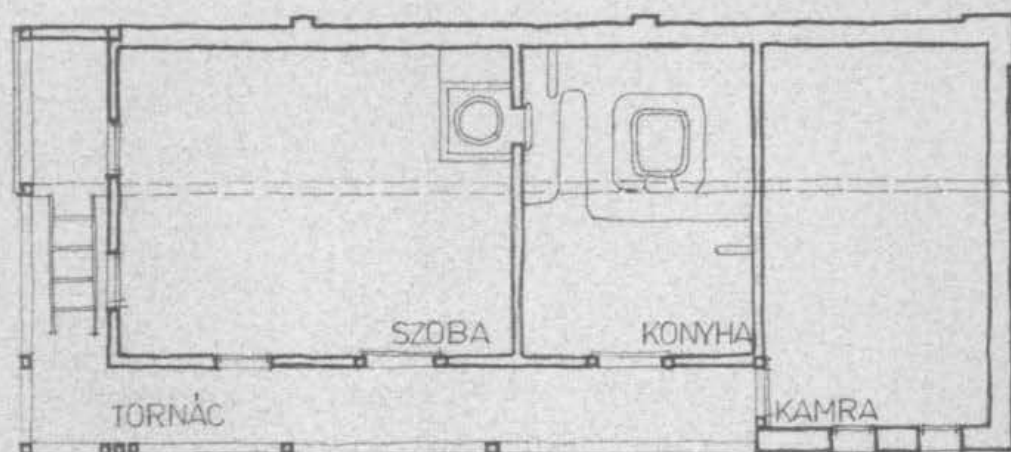
Tetőszerkezet: elől félkontyos, az utóbbi felől kontyolt nyeregű szuppfedés. Csomópontok szép fűrészelt deszkából készült.

Döngölt agyag-dióbarkolattal, eredeti fa nyílászáró szerkezetekkel, kivétel a szoba bejárati ajtó.

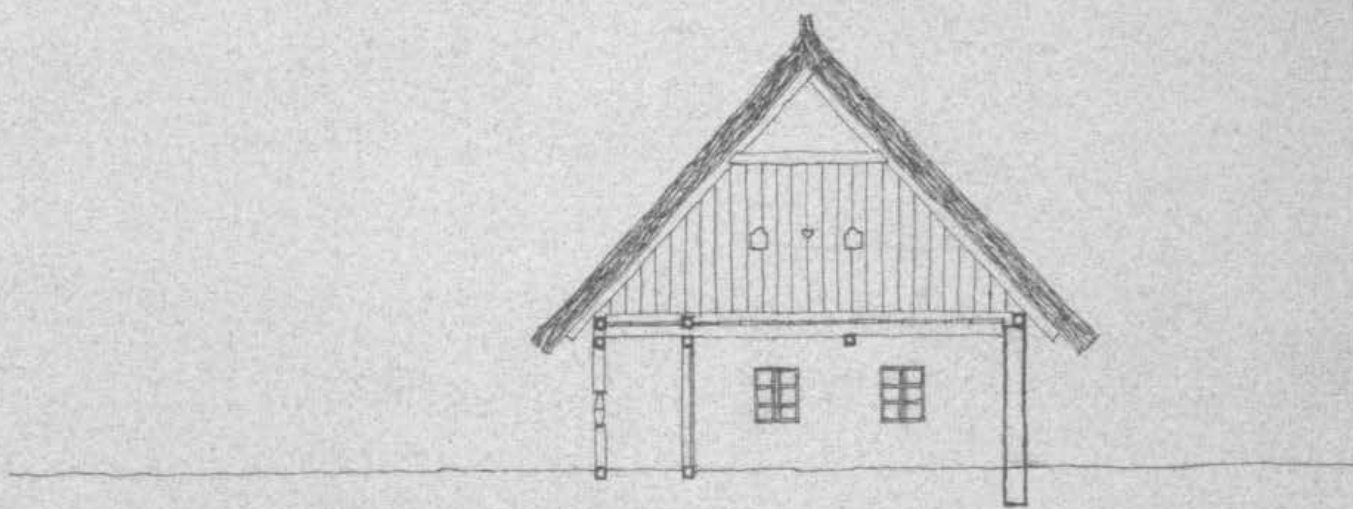
az épület állapotát megfelelő, a szuppfedés javításra szorul.

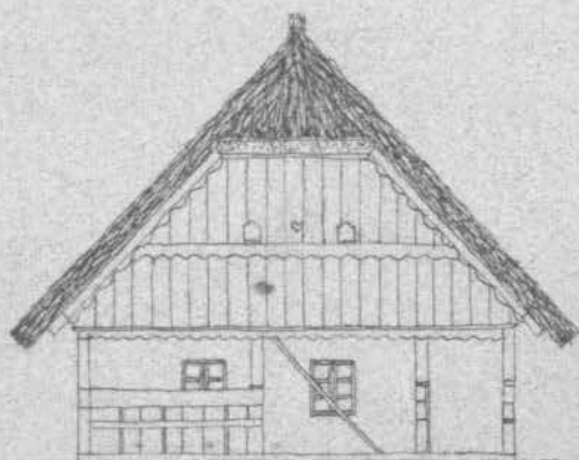
SZENNA ÁRPÁD U. 38. MJ LAKÓHÁZ
HELYSZINRAJZ M-1:2000

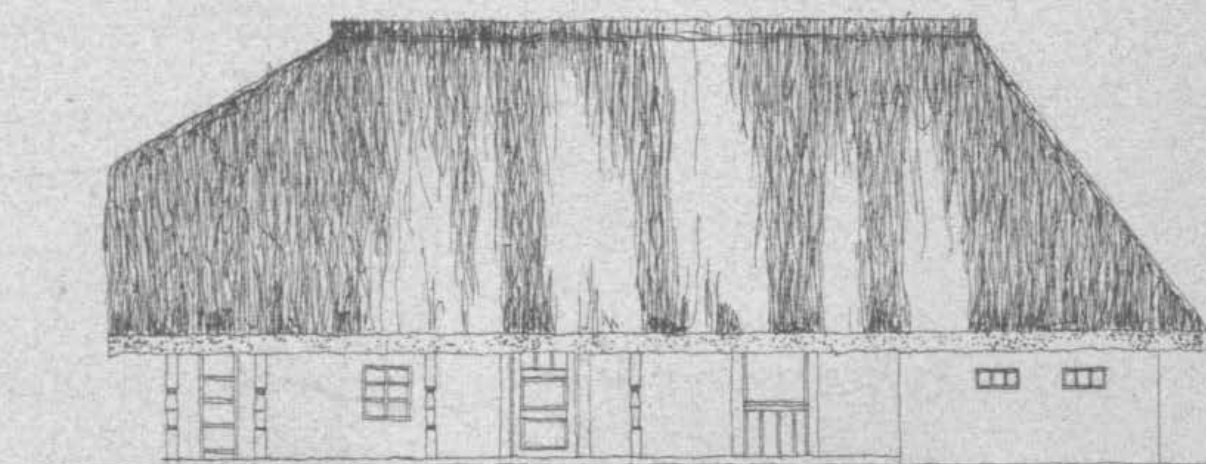
SZENNA ÁRPÁD U. 38. MŰEMLÉK JELLEGŰ
LAKÓHÁZ ALAPRAJZ M-1:100

SZENNA ÁRPÁD U. 38. MÜEMLÉK JELLEGŰ
LAKÓHÁZ METSZET M=1:100

SZENNA ÁRPÁD U. 38. MŰEMLEK JELLEGŰ
LAKÓHÁZ UTCAI HOMLOKZAT M 1:100

SZENNA ÁRPÁD U. 38. MŰEMLEK JELLEGŰ
LAKÓHÁZ UDVARI HOMLOKZAT M 1:100

10./ Nagyberki-Szelecskahegy

Boronafalus prósza.

M.

Helyrajzi szám: 1236/a.

Épült: XIX. század.

Az épület jelenleg csak töredékaiban áll /lásd a felmérési rajzokat/, eredeti állapotát mutatják a fénykép-felvételek.

A prósza a Szelecskahegy tetején, a rk. kápolna közvetlen közelében áll. Eredetileg egy nyitott és egy fedett, nárt helyiségből állt, díszes homlokzati megmunkálással.

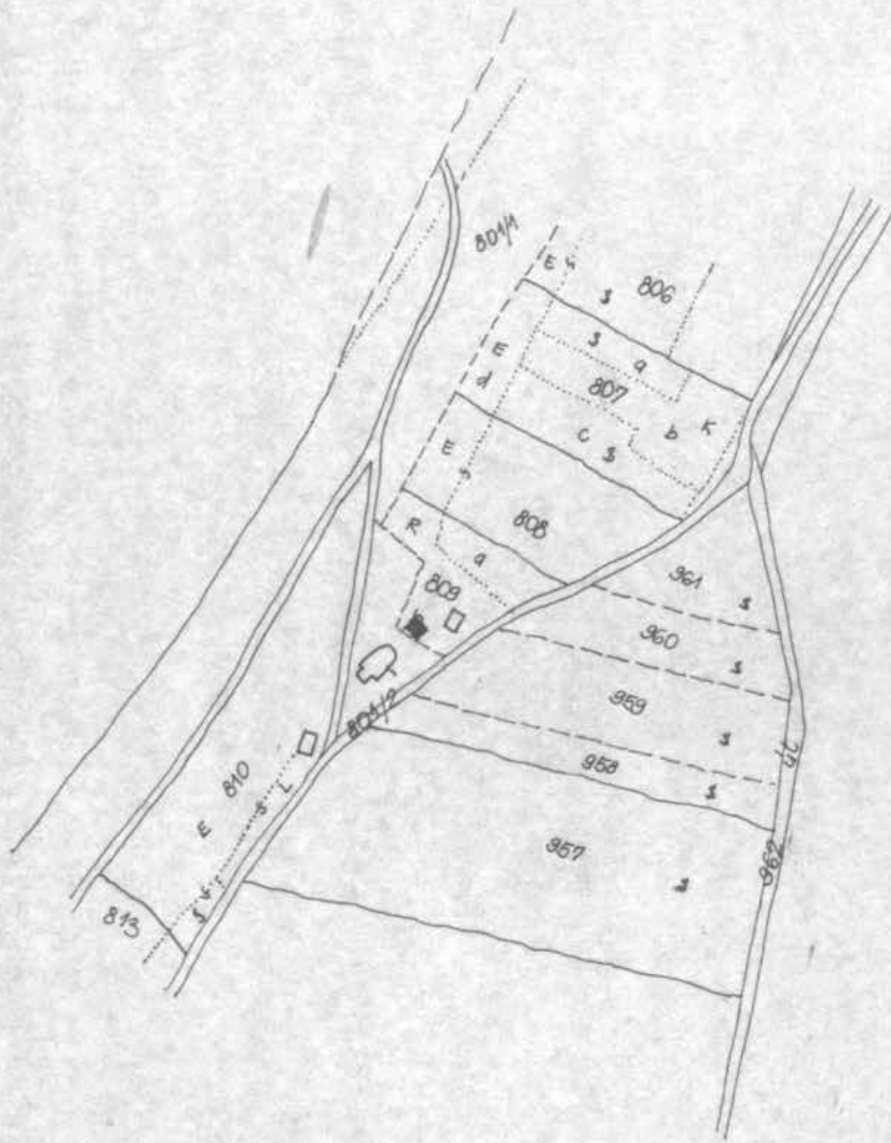
Szerkezeti leírás:

Boronafalus szerkezeti, szelencsere terakgerendés fedélszékkel, szappfedéssel.

Padlóburkolat: döngölt föld.

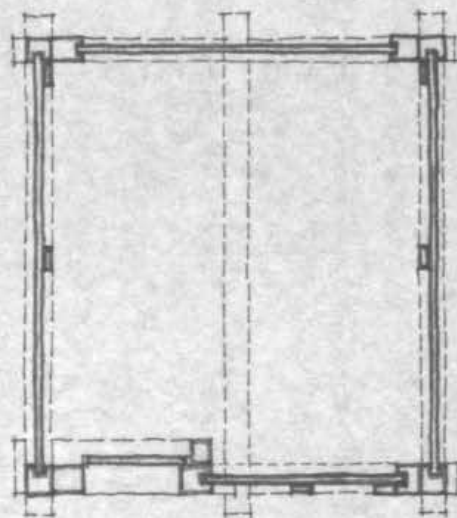
Az épület állapota: félig összedült, de még eredeti állapotának megfelelően helyreállítható.

Sajnos jelenlegi helyén több romlik, faanyagát tűzelőnek szétbordják. Bár megintalapjában van, tulajdonosa nem tartja be a emlékek fenntartásával kapcsolatos rendelkezést.

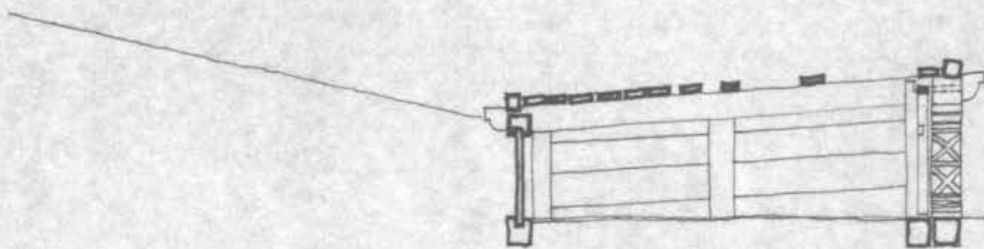
NAGYBERKI — SZALACSKAHEGY
HELYSZINRAJZ

MJ PRÉSHÁZ
M = 1 : 2880

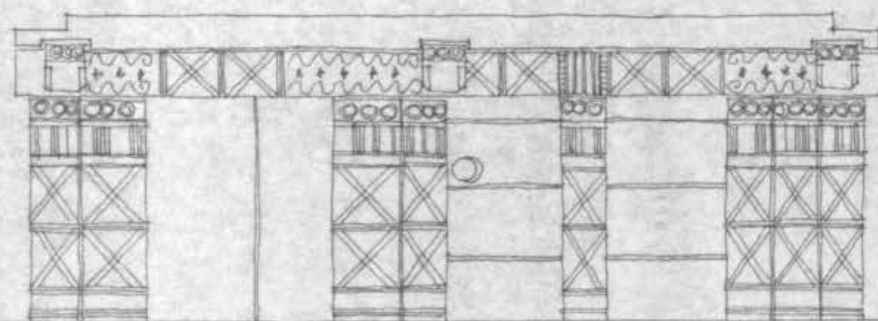

NAGYBERKI — SZALACSKAHEGY MJ PRÉSHÁZ
ALAPRAJZ M=1:100

Sárospatak Múzeum
NATYAI-LOND
Részlet adó

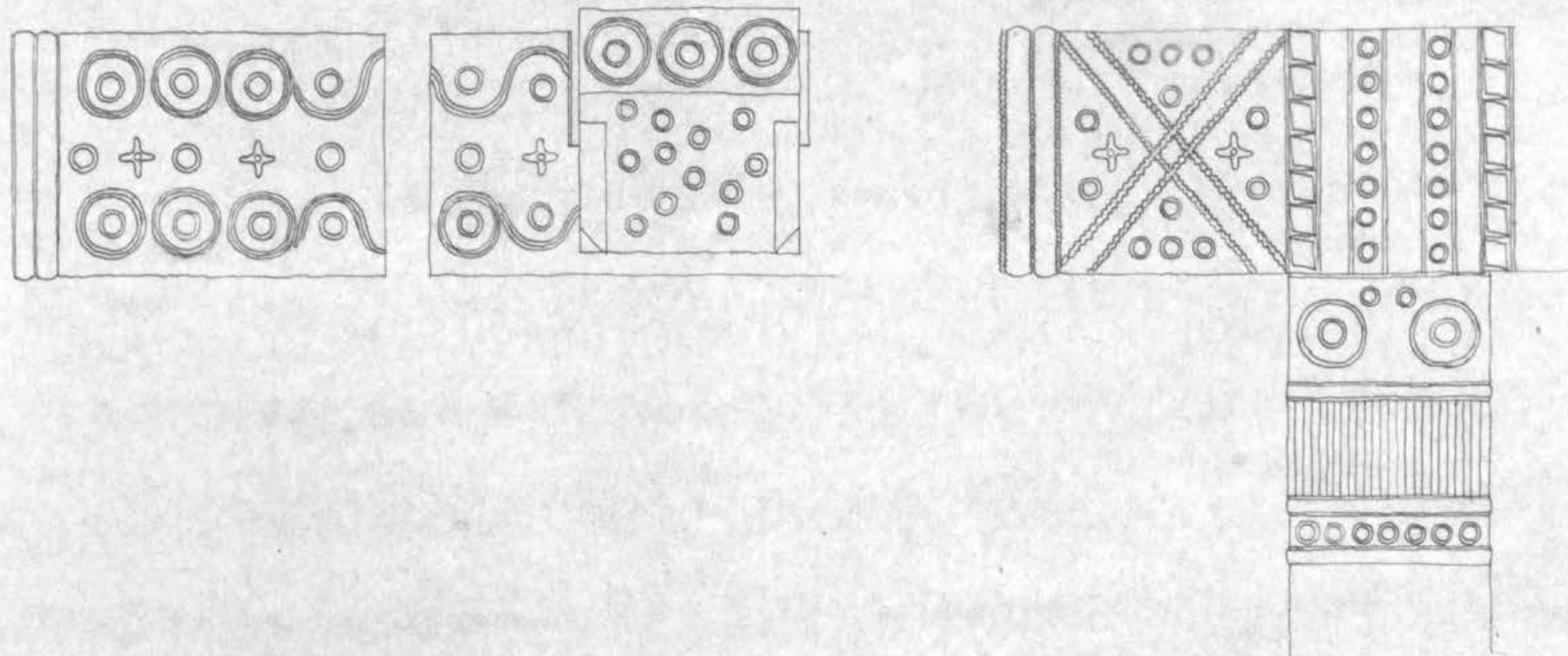

NAGYBERKI—SZALACSKAHEGY MJ PRÉSHÁZ
METSZET M=1:100

NAGYBERKI SZALACSKAHEGY
KELETI HOMLOKZAT

MJ PRESHÁZ
M1:50

NAGYBERKI — SZALACSKAHEGY MJ PRÉSHÁZ
 RÉSZLETEK M = 1:10

3./ Fényképek jegyzéke

A fényképfelvételeket Knézy Judit, Lantos Miklós,
Szabó Tünde és Toldy Kent készítette.

- 1./ Szenna ref. templom és paplak.
- 2./ Szenna ref. templom, belső kép.
- 3./ Szenna Arpád u. 30. lakóépület.
- 4./ Csökölly, Bózza Gy. u. 51. beronaf. lak. pajta.
- 5./ Babócsa, Rinya u. 24-26. lakóépület.
- 6./ Babócsa, Rinya u. 24-26. lakóépületek.
- 7./ Gige, Rákóczi u. 24. lakóépület.
- 8./ Gige, Rákóczi u. 12. lakóépület.
- 9./ Csökölly, Rákóczi u. 15. kétrészes kamra.
- 10./ Csökölly, Bózza Gy. u. 64. lakóépület.
- 11./Csökölly, Bózza Gy. u. 64. utcai homlokzat részlet.
- 12./Csökölly, Bózza Gy. u. 64. bejárati ajtó.
- 13./Rinyakovácsi, Petőfi u. 8. 2. emeleti részlet.
- 14./Rinyakovácsi, Petőfi u. 2. lakóépület.
- 15./Kisbajom, Kossuth u. 144. tornác részlet.
- 16./Kisbajom, Kossuth u. 144. lakóépület.
- 17./Nagyberki, Szalacska hegy présház belső kép.
- 18./Nagyberki, Szalacska hegy présház.
- 19./Szenyér, Szőlőhegy pince-présház.
- 20./Szenyér, Szőlőhegy, pince-présház.
- 21./Csökölly, Bózza Gy. u. 54. Gyufatartó a falban.
- 22./Csökölly, Kossuth L. u. fülgömb kamence /Gyv. Bogár Vendel/
- 23./Csökölly, Damjanich u. Szemeskályha /Török Jánosné/
- 24./Csökölly, Rákóczi u. 91. rakott sparhelt.
- 25./Gige, Rákóczi u. 12. vesszővázás kamence.

- 26./ Cséksly, rakott sporhet, átmeneti típus.
27./ Berzence, Csurgói ut sűvényfenott ikergöré.
28./ Vízvár, Vörösmarty u. 7. sűvényfenott tyukól.
29./ Berzence, Csurgói ut sűvényfenott göré.
30./ Vízvár, Vörösmarty u. 7. sűvényfenott tyukól.
31./ Vízvár, Vörösmarty u. 7. verentyukól, sűvényfenott tyukól, borenafelas diennól.
32./ Lakócsa, itatévályu a plébánia udvarán.
33./ Somogyapáti, Fő u. 69. faragott harangláb.
34./ Heresznye, Kossuth L. u. 40. iker golambduc.
35./ Tapsony, temető faszindelyes harangláb.
36./ Tapsony, temető faszindelyes harangláb.
37./ Lakócsa, kerekeshut.
38./ Lakócsa, Szabadság u. sarok, gömshut.
39./ Petony, sűvényfenott kerítés.
40./ Petony, élőszűvény kerítés.
41./ Nagybajom kopjafák.
42./ Nagybajom kopjafák.
43./ Nagybajom, kopjafák.
44./ Nagybajom kopjafák.

9

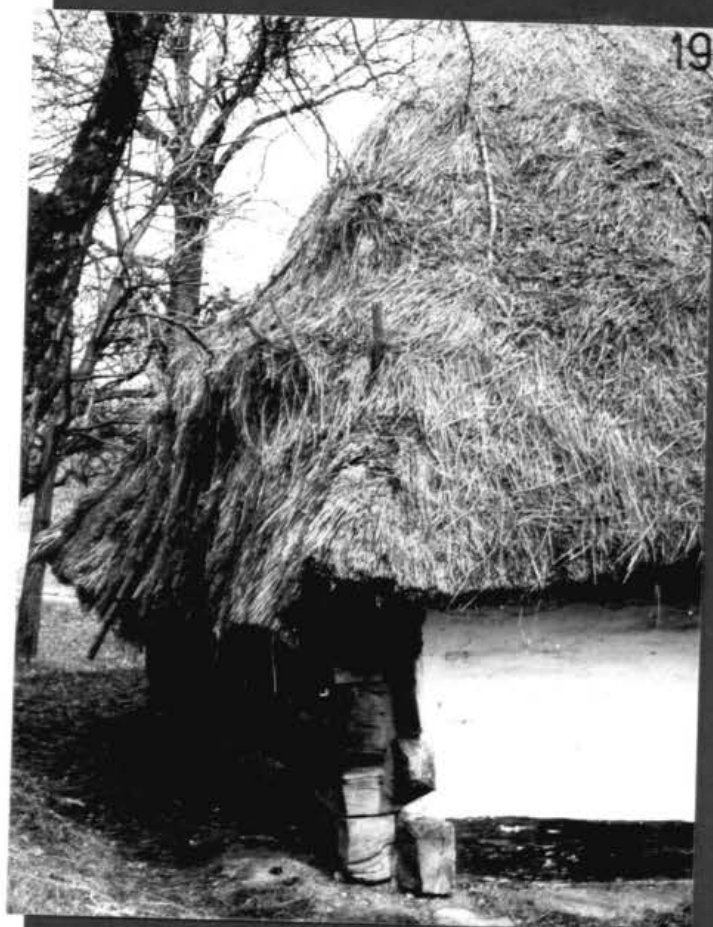
10

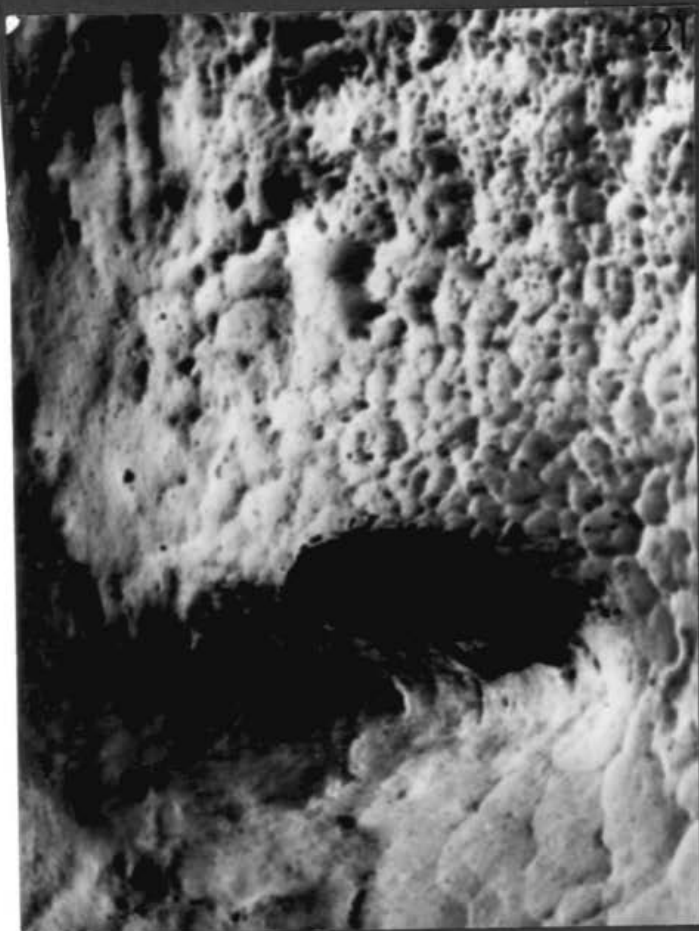

23

24

25

26

29

30

33

34

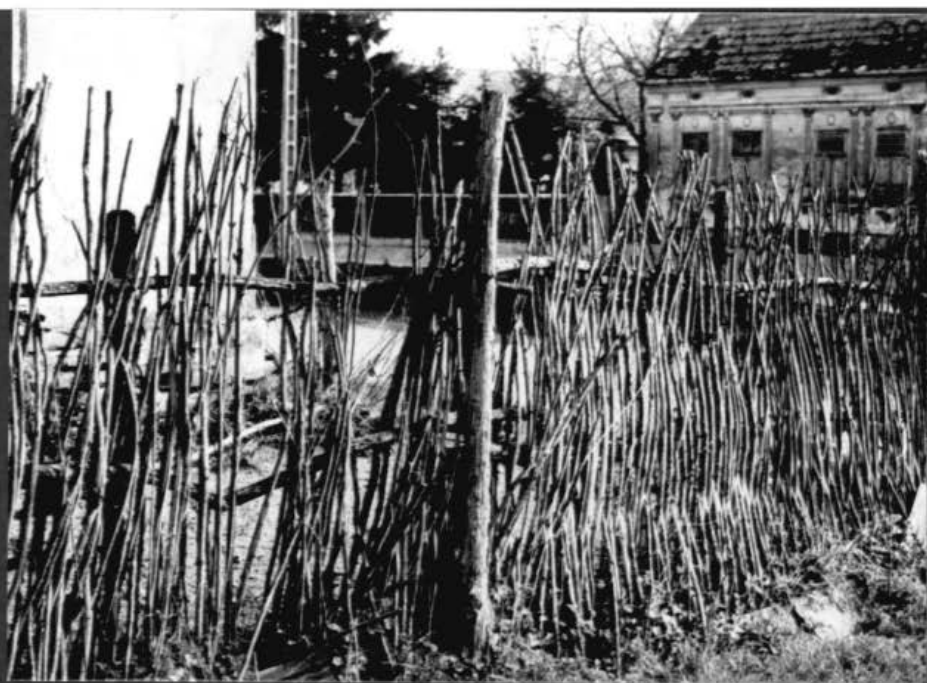

37

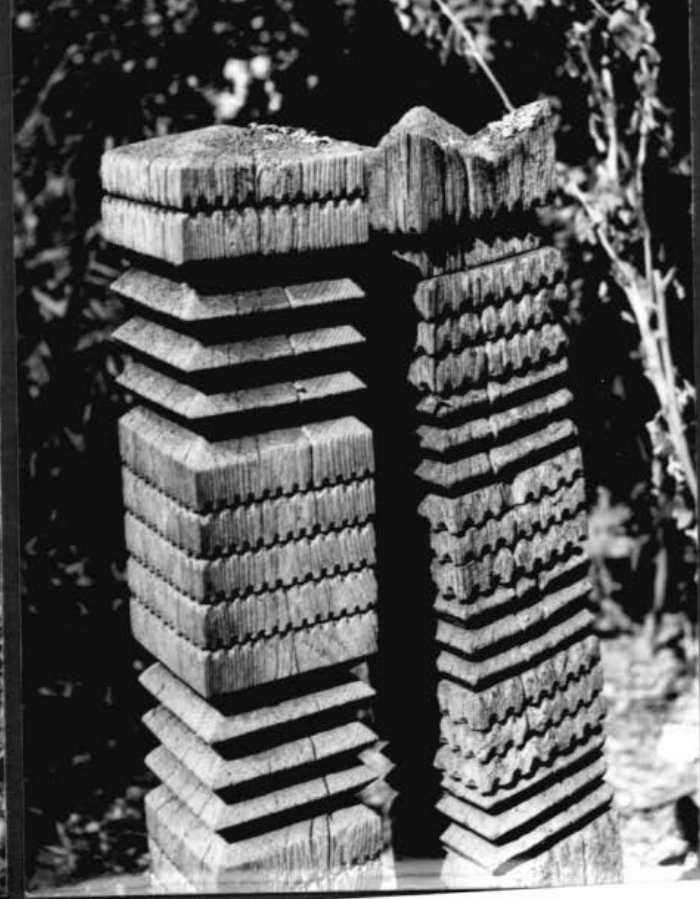

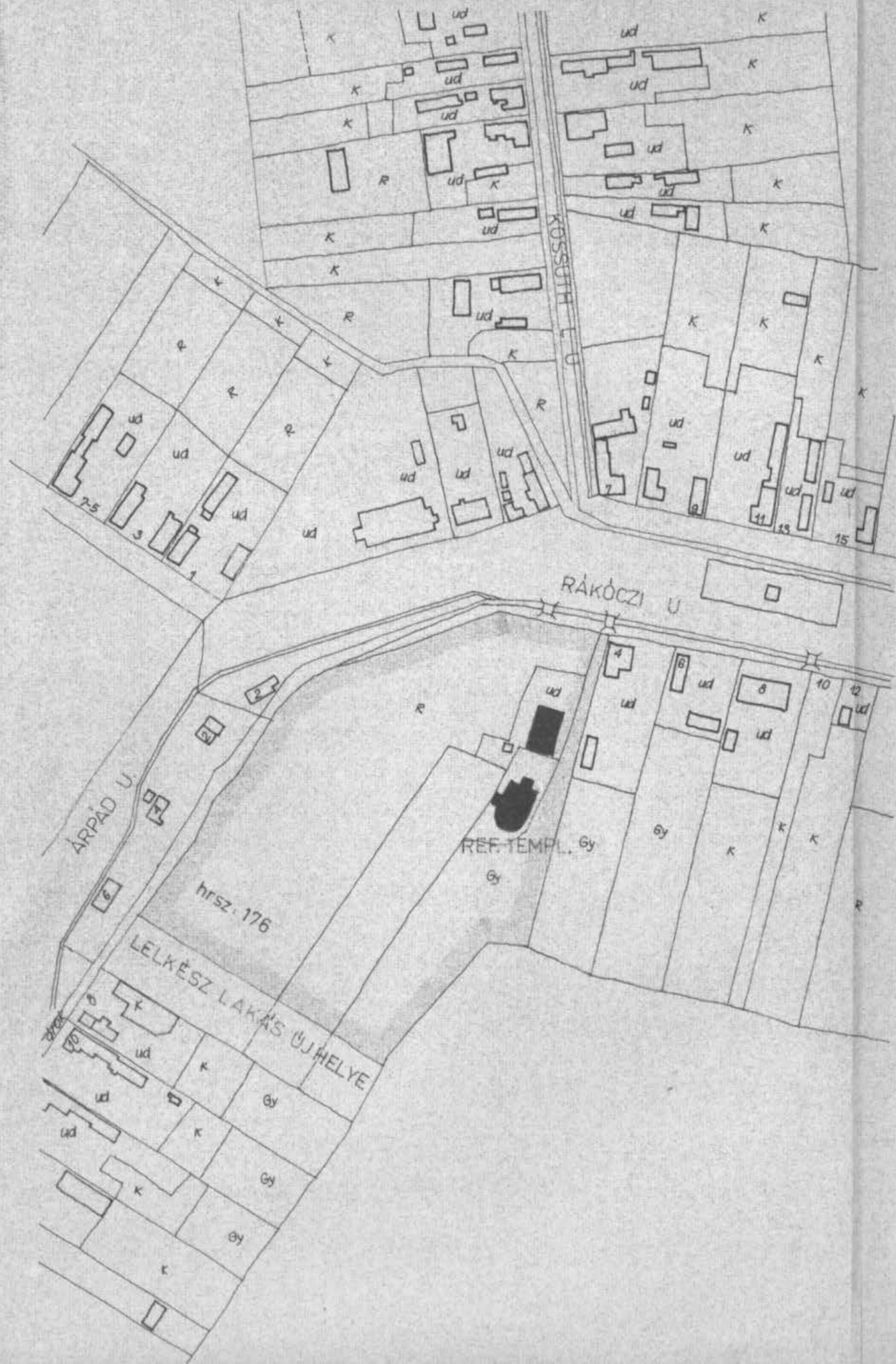
38

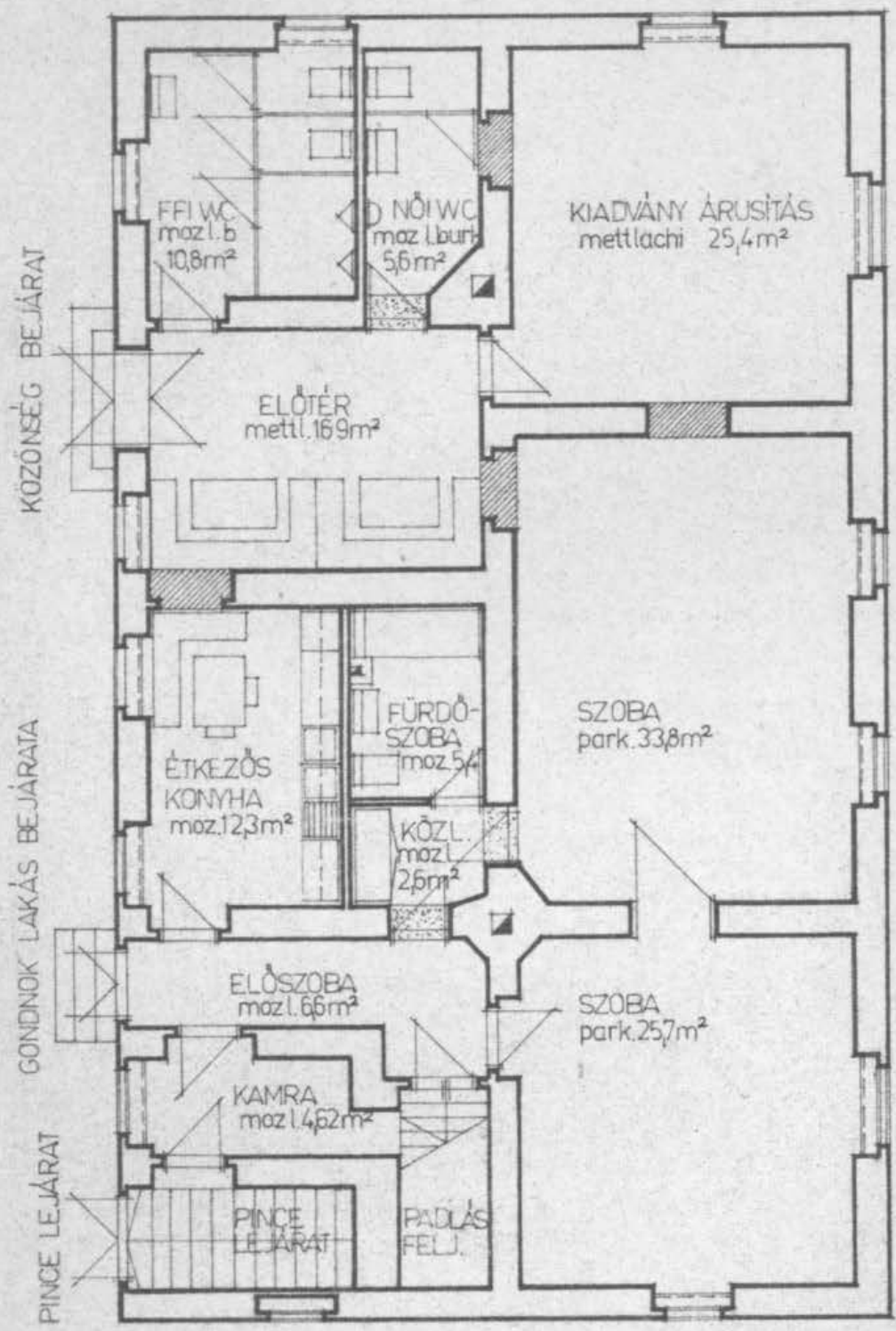

SZENNA FALUMUZEUM

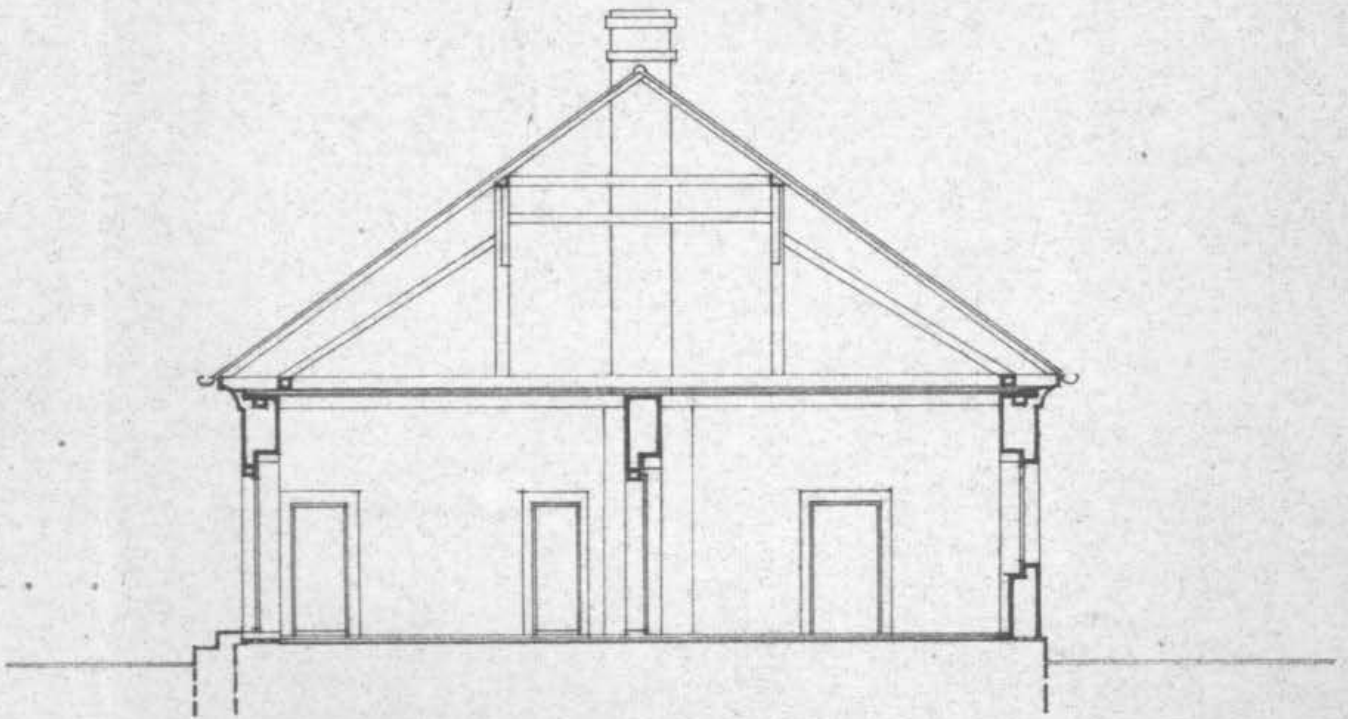
HELYSZINRAJZ

1:2000

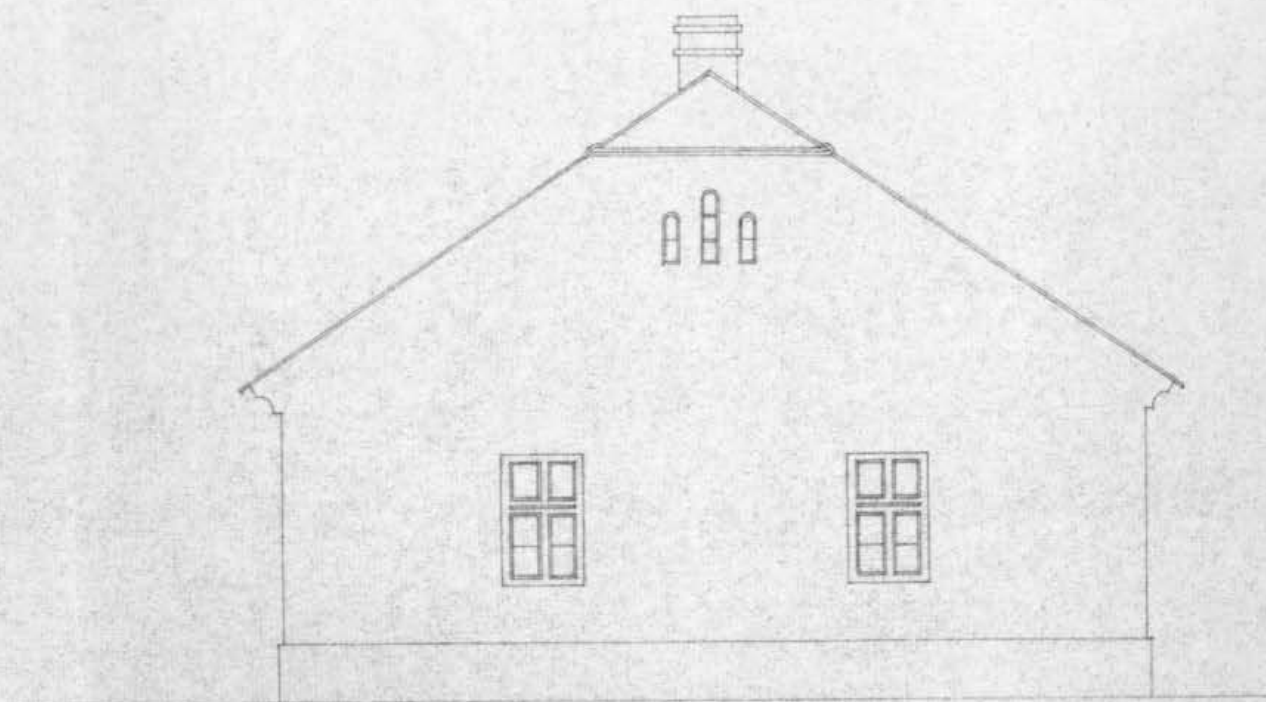
Somogy Megyei Mérnöki
0107-1477411
Művelődési Alapítvány

SZENNAI VOLT LELKÉSZLAK
ÁTALAKÍTÁSA ALAPRAJZ 1:100

SZENNAI VOLT LELKÉSZLAK
ÁTALAKÍTÁSA METSZET 1:100

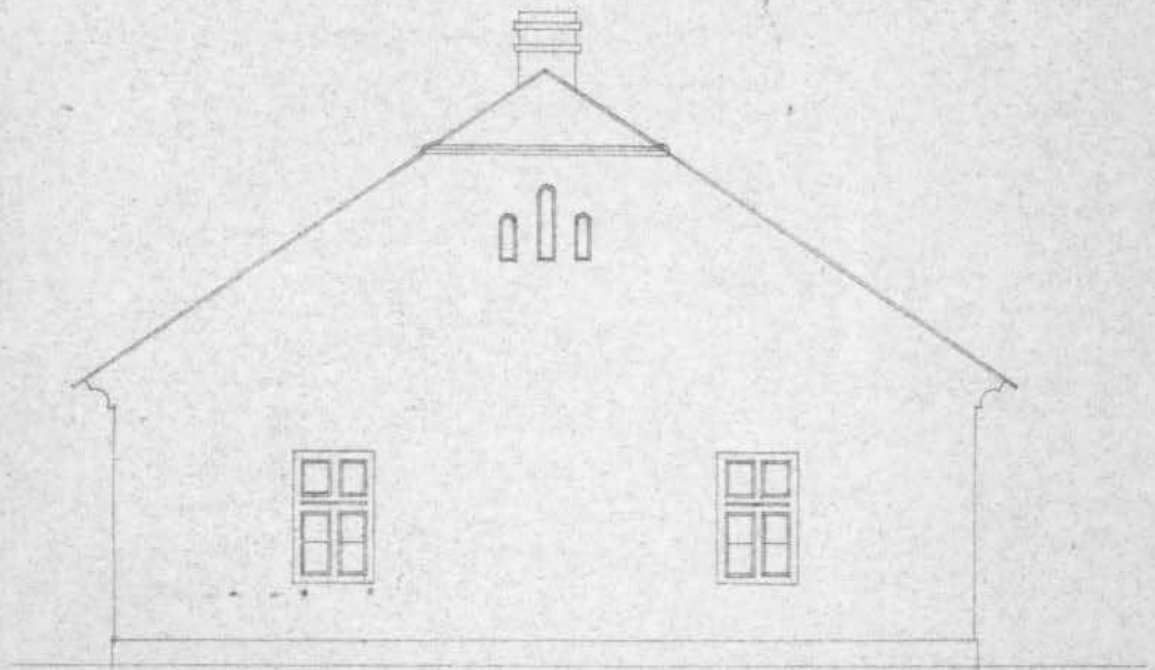

SZENNAI VOLT LELKÉSZLAK
ÉSZAKI HOMLOKZATA 1 100

SZENNAI VOLT LEKÉSZLAK KELETI HOMLOKZATA 1:100

Somogy Megyei Múzeum
KALTAI-2010
Héprajzi osztály

SZENNAI VOLT LEKÉSZLAK
DÉLI HOMLOKZATA 1:100

4./ A szegedi felmúzeum költségbevétele

Létesítési költségvetés I. ütem

I. Alapberuházás:

a./ Fogadóépület /vált papírok belső
átalakítása/ 1.000.- le 350.000.-

b./ 4 db. telex berendezése, 3 db.
próba. /Objektumok megvétele,
elszállítása, helyszíni felállí-
tása/

irány ár: 1.800.000.-

Alapberuházás összesen: 2.150.000.-

II. Kapcsolódó beruházás:

a./ Gépészeti berendezések

/külső világítás, villámvédelem/ 150.000.-

b./ Belső utóépítési munkák:

/Léptéglajárda gyalogos forgalom
számára; kiszolgáló ut építése,
átterem/ 80.000.-

c./ Begejező munkák:

Írtás, tereprendezés	100,000.-
sövénykerítés	10,000.-
faültetés, parkosítás	100,000.-

Kapcsolódó beruházás összesen: 420,000.-

III./ Felvonulási és ideiglenes melléklátványok

20,000.-

IV./ Egyéb költségek:

a./ tervvázsi díj összege:	200,000.-
b./ beruházás, igazg.költs.	200,000.-
c./ egyéb költségek:	<u>10,000.-</u>

Egyéb költségek összesen: 410,000.-

I- II. - III. - IV. ÖSSZESEN: 3,000,000.-
=====

Megjegyzés:

A költségbecslésnél csak a meglátás felmutatóinak adatait vettük figyelembe, csak tájékoztató jellegűek.

A kivitelezési terv készítésénél részletes költségvetés készítéséről

Csökkentő tényezőként szerepel a már eddig is jelentős nagyméretű társadalmi munka, különböző társadalmi szervek /pl. Sz. Természettudományi Társaság/ felajánlása;

a Somogy megyei Tervező Vállalat dolgozóinak népi használati tárgyakkal álló felajánlott magángyűjteményei.

V./ A létesítmény költségeit nem tartozó kapcsolódó beruházások:

a./ Parkoló építése

250.- Ft

210,000.- Ft

b./ Szabadterület aszfalt kiépítése:

200,000.- Ft

c./ Belső berendezések /Rippel-Római Múzeum/